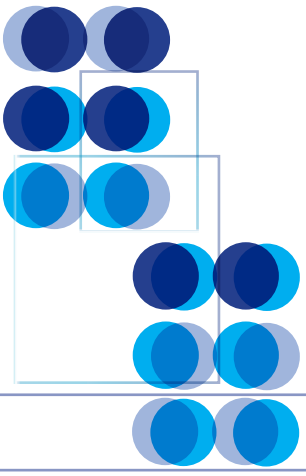

sermaye piyasasında

GüNDeM

SAYI 98

EKİM 2010

ISSN 1304-8155

**Aracı Kurumların 2010/06 Dönemi
Faaliyet Verileri (sayfa 8)**

**Aracı Kurumların 2010/06 Dönemi
Finansal Verileri (sayfa 21)**

**Algoritmik ve Yüksek Frekanslı
Alım-Satım (sayfa 33)**

Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği (TSPAKB), aracı kuruluşların üye olduğu, kamu tüzel kişiliğini haiz özdüzenleyici bir meslek kuruluşudur.

Birliğin 103 aracı kurum, 1 vadeli işlemler aracılık şirketi ve 41 banka olmak üzere toplam 145 üyesi vardır.

TSPAKB Adına İmtiyaz Sahibi

E. Nevzat Öztangut
Başkan

Genel Yayın Yönetmeni

İlkay Arıkan
Genel Sekreter

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Alparslan Budak
Genel Sekreter Yardımcısı

Editör

Ekin Fıkırkoca
Müdür Yardımcısı/Araştırma ve İstatistik

Tasarım

Cennet Türker
Uzman/Eğitim ve Tanıtım
Efsun Ayça Değertekin
Uzman/Araştırma ve İstatistik

Kapak Tasarımı ve Mizanpaj

Cennet Türker
Uzman/Eğitim ve Tanıtım

Yayın Türü: Yaygın, süreli

Sermaye piyasasında *ÇaNDeM*, TSPAKB'nin aylık iletişim organıdır. Para ile satılmaz.

TSPAKB

Büyükdere Caddesi No:173
1. Levent Plaza Kat:4
1. Levent 34394 İstanbul
Tel:212-280 85 67 Faks:212-280 85 89
www.tspakb.org.tr
info@tspakb.org.tr

Basım

Printcenter

Bu rapora www.tspakb.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz.

Sermaye piyasasında *ÇaNDeM*, Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği (TSPAKB) tarafından bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Bu raporda yer alan her türlü bilgi, değerlendirme, yorum ve istatistiki değerler, hazırlandığı tarih itibarıyla güvenilirliğine inanılan kaynaklardan elde edilerek derlenmiştir. Bilgilerin hata ve eksikliğinden ve ticari amaçla kullanılmasından doğabilecek zararlardan TSPAKB hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir. Raporda yer alan bilgiler kaynak gösterilmek şartıyla izinsiz yayınlanabilir.

Değerli *GüNDeM* okurları,

Siyasal gündemin yoğun geçtiği Eylül ayında piyasalarımızda olumlu gelişmeler yaşandı. Ay içerisinde endeks yeni rekorlar kırmaya devam ederken, İMKB sene başından bu yana dünyada en çok kazandıran borsalar arasında.

Yılın ilk altına ayına dair aracı kurum sektörü verileri değerlendirildiğinde, bu olumlu gelişmelere paralel olarak faaliyetlerdeki canlanma açıkça görülüyor. Yılın ilk yarısında, hisse senedi ve vadeli işlem piyasalarında işlem hacimleri bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %50'nin üzerinde arttı. Aynı zamanda, özellikle halka arz gibi kurumsal finansman faaliyetlerinde de önemli hareketlenmeler yaşandı.

Sermaye piyasası faaliyetlerindeki canlanmayla beraber, aracı kurumlar olarak yatırımcılara hizmet sunduğumuz şube, irtibat bürosu ve acente sayılarında yılın ilk yarısında artışlar var. Ayrıca, çalışan sayımızın da yükseldiğini memnuniyetle gözlüyoruz. Bildiğiniz üzere, krizin ardından çalışan sayısında önemli bir düşüş yaşanmıştı.

Piyasalardaki hareketlilik finansal sonuçlara da yansdı, sektörün toplam aktifleri bir önceki yıla kıyasla büyüdü, artan gelirlere bağlı olarak net dönem kârı %30 arttı. Sonuç olarak, 2009'un ikinci yarısında başlayan toparlanmanın 2010 yılının ilk yarısında da devam ettiğini görüyoruz.

Değerli okurlar,

Sermaye piyasası kurumları olarak, krizin ardından

sektörün geliştirilmesine yönelik sürdürdüğümüz faaliyetlerin meyvelerini toplamaya başladık. Hem sermaye piyasasının canlanması, hem de reel sektöre alternatif bir finansman kaynağının oluşturulması amacıyla başlatılan "Halka Arz Seferberliği" projesinden aldığımız sonuçlar bu anlamda yüzümüzü güldürüyor. Projenin katkısıyla, yılın ilk dokuz ayında 14 şirketin halka arzı gerçekleşti. Yakın zamanda, büyük bir kamu iktisadi işletmesinin halka arz edileceği ilgili bakanımız tarafından açıklandı. Öte yandan, bazı yabancı şirketlerin de piyasamızda kote olmak üzere girişimlerde bulunduğu ifade ediliyor. Tüm bu haberler piyasamızın geleceğine ümitle bakmamızı sağlıyor.

Halka Arz Seferberliği, biliyorsunuz, piyasanın arz tarafına yönelik bir çalışma. Buna ek olarak, talep tarafına da ayrı bir önem vermek gerekiyor. İşte bu sebepten dolayı, uzun soluklu bir yatırımcı eğitimi projesi planlıyoruz. Proje kapsamındaki ilk adım olarak Yatırımcı Eğilimleri Araştırmasını Mart ayında başlattık. Yurt dışında düzenlediğimiz bu çalışmada, halkımızın tasarruflarını değerlendirme eğilimlerini ve sermaye piyasası kurumları ile yatırım araçlarına yönelik algılarını tespit etmeye çalıştık. Yakın zamanda bu çalışmaların sonuçlarını kamuoyu ile paylaşacağız. Elde ettiğimiz sonuçlar ışığında, bir "Yatırımcı Eğitimi" programı düzenleyerek piyasamızı yatırımcılarımıza daha iyi tanıtmayı planlıyoruz. Böylelikle sermaye piyasasının yatırımcı tabanını genişletirken, piyasamızın ekonomiye katkısını da arttırabileceğiz.

Son olarak, İMKB'nin bu ay itibarıyla uygulamaya başlayacağı, üye kodlarının gösterilmemesi konusuna değinmek istiyorum. Üyelerimizden aldığımız görüşler, bu uygulamanın işlem hacminin azalmasına ve şeffaflığın kaybedilmesine yol açacağı yönündeydi. Biz de Birlik olarak bu yöndeki endişelerimizi SPK ve İMKB'ye bildirdik. Buna karşın uygulama Ekim ayında başlıyor. Umarız, endişelerimizde haklı çıkmayız ve bu kararlar piyasanın daha sağlıklı işlemlerini sağlar.

Saygılarımla,

E. Nevzat ÖZTANGUT
BAŞKAN

6-7 Kasım 2010 Lisanslama Sınavlarını Birliğimiz Düzenliyor

Sermaye Piyasası Kurulu, 27-28 Mart 2010 tarihlerinde yapılan sınavların ardından, 6-7 Kasım 2010 tarihlerindeki sınavları düzenleme görevini de, bu sınav ile sınırlı olmak üzere, Birliğimize devretmiştir. Bu çerçevede Milli Eğitim Bakanlığı ile lisanslama sınavlarının düzenlenmesi konusunda protokol imzalanmıştır.

Birliğimiz tarafından 6-7 Kasım 2010 tarihlerinde düzenlenecek olan sınavlar, 12 Eylül 2010 tarihinde gazete ilanı ile kamuoyuna duyurulmuş olup 20 Eylül 2010 - 4 Ekim 2010 tarihleri arasında 27.000 kişinin üzerinde başvuru alınmıştır.

Bu sınavda önceki dönemlerden farklı olarak, sınav merkezi sayısı 10'dan 12'ye çıkarılmıştır. Sınavlar, Adana, Ankara, Antalya, Bursa, Diyarbakır, Erzurum, Gaziantep, İstanbul, İzmir, Kayseri, Konya ve Samsun illerinde düzenlenecektir.

Sınav sürecine ilişkin tüm bilgiler Birliğimizin internet sitesinde yayımlanan "Sınav Kılavuzunda" yer almaktadır. Ayrıca sınav için oluşturulan çağrı merkezimiz de, adayların sınav hakkındaki sorularına yanıt vermektedir.

Varant İşlemlerine İlişkin Tereddütler

Varant işlemlerini gerçekleştirecek personelin hangi lisansa sahip olması gerektiği yönünde yaşanan tereddütler neticesinde konunun netleştirilmesi için Sermaye Piyasası Kurulunun görüşlerine başvurulmuştur.

Bu defa, varant işlemlerine yönelik de bazı tereddütlerin yaşandığı üyelerimizce bildirilmiştir. Varant işlemlerinde belge kayıt düzeninin Seri:V, No:6 sayılı "Aracılık Faaliyetinde Belge ve Kayıt Düzeni Hakkında Tebliğ"e göre mi, yoksa Seri:V, No:51 sayılı "Aracı Kuruluşların Türev Araçların Alım Satımına Aracılık Faaliyetlerinde Düzenleyecekleri Belgeler ve Kayıt Düzeni Hakkında Tebliğ"e göre mi olacağı konusunda tereddütler mevcuttur.

Ayrıca, Seri:V, No:65 sayılı "Sermaye Piyasası Araçlarının Kredili Alım, Açığa Satış ve Ödünç Alma ve Verme İşlemleri Hakkında Tebliğ"ın 9. maddesi ile düzenlenen takas süresi içerisinde yapılan işlemlerin teminatlandırılmasına yönelik hükümlerin varant işlemleri için uygulanıp uygulanmayacağı ile teminat aranmasına yönelik olarak getirilen istisnanın hesaplanmasında müşterinin net varlıklarına varant pozisyonlarının katılıp katılmayacağı konularında üyelerimizce yaşanan tereddütler Sermaye Piyasası Kuruluna iletilmiştir.

ASF Genel Kuruluna Katıldık

Eylül 2009'da üyesi olduğumuz Asya Menkul Kıymetler Forumu'nun 15. Genel Kurulu Çin Aracı Kuruluşları Birliği'nin (Securities Association of China) ev sahipliğinde 27-30 Eylül tarihleri arasında Beijing'de yapılmıştır. 1995 yılında kurulan Forum, Asya finans piyasalarındaki gelişmelerin tartışıldığı bir platformdur.

Forum kapsamında, üye ülkelerden Avusturya, Çin, Endonezya, Filipinler, Hindistan, Hong Kong,

Japonya, Kore, Malezya, Tayland, Tayvan ve Yeni Zelanda temsilcileri kendi sermaye piyasalarındaki gelişmeleri anlatan sunumlar yapmıştır.

Forum'da Birlik Başkanı Nevzat Öztangut, Türkiye sermaye piyasasındaki gelişmeleri katılımcılara aktarmıştır. Ayrıca Genel Sekreter Yardımcısı Alparslan Budak Avrupa'daki düzenleme değişikliklerini konu alan bir sunum yapmıştır.

MASAK Eğitimi

24 Eylül 2010 tarihinde, Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı (MASAK) tarafından üyelerimize yönelik olarak "Suç Gelirlerinin Aklanması ve Terörün Finansmanı ile Mücadelede Önleyici Tedbirler" konulu bir eğitim düzenlenmiştir. Birlik merkezinde düzenlenen eğitime 94 kişi katılmıştır.

Döviz Piyasası Semineri

Birliğimiz tarafından 28 Eylül 2010 günü Birlik merkezinde "Foreign Exchange Markets and FX Trading" başlıklı, döviz piyasaları hakkında ücretsiz bir seminer düzenlenmiştir. Bloomberg uzmanı Paul

Tivnann tarafından İngilizce olarak verilen seminer üyelerimizin yoğun ilgisi ile başarılı bir şekilde tamamlanmıştır.

Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası Eğitimleri

1 3-17 ve 20 Eylül 2010 tarihlerinde VOB Üye Temsilcisi eğitimi, 21 Eylül 2010 tarihinde ise VOB Uygulama eğitimleri gerçekleştirilmiştir. VOB Üye Temsilcisi eğitimine 20 kişi, VOB Uygulama eğitimine ise 15 kişi katılmıştır.

Lisanslama Sınavına Hazırlık Eğitimleri

6 -7 Kasım 2010 tarihlerinde düzenlenecek Sermaye Piyasası Faaliyetleri Lisanslama Sınavları

Ekim-Kasım 2010 Lisanslama Sınavlarına Hazırlık Eğitim Programı

Tarih	Eğitim Adı	Sınav Türü	Süre
1-3 Ekim	Finansal Yönetim	İleri Düzey	3 gün
2 Ekim	Hisse Senedi Piyasaları	Temel Düzey	1 gün
4-6 Ekim	Finansal Sistem, Sermaye Piyasaları ve Sermaye Piyasası Mevzuatı	Bağımsız Denetim	3 gün
8-10 Ekim	Türev Araçlar, Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasalarının İşleyişi	Türev Araçlar	3 gün
9 Ekim	Takas ve Operasyon İşlemleri	Temel Düzey	1 gün
10 Ekim	Tahvil ve Bono Piyasaları	Temel Düzey	1 gün
11 Ekim	Türev Araçlarla Arbitraj ve Korunma	Türev Araçlar	1 gün
15-16 Ekim	Analiz Yöntemleri	İleri Düzey	2 gün
16-17 Ekim	Genel Ekonomi	Temel Düzey	2 gün
18-21 Ekim	Sermaye Piyasası Mevzuatı, İlgili Mev. ve Etik Kurallar, Ticaret Hukuku ve Borçlar Hukuku	İleri Düzey	4 gün
20 Ekim	İlgili Vergi Mevzuatı	Temel Düzey	1 gün
23 Ekim	Menkul Kıymetler ve Diğer Sermaye Piyasası Araçları	Temel Düzey / İleri Düzey	1 gün
24 Ekim	Diğer Teşkilatlanmış Piyasa ve Borsalar	Temel Düzey	1 gün
25-26 Ekim	Kurumsal Yönetim	Kurumsal Yönt. Derecelendirme Uzmanlığı	2 gün
27-28 Ekim	Genel Ekonomi ve Mali Sistem	İleri Düzey	2 gün
1-2 Kasım	Muhasebe, Denetim ve Etik Kurallar	İleri Düzey	2 gün
3-4 Kasım	İlgili Vergi Mevzuatı	İleri Düzey	1 ½ gün

Ekim 2010 Gayrimenkul Değerleme Uzmanlığı Lisanslama Sınavlarına Hazırlık Eğitim Programı

2-3 ve 6 Ekim	İlgili Mesleki Mevzuat ve Etik Kurallar	Gayrimenkul Değerleme	2 ½ gün
9-10 Ekim	Gayrimenkul Değerleme Esasları	Gayrimenkul Değerleme	2 gün
23-24 Ekim	İlgili Vergi Mevzuatı	Gayrimenkul Değerleme	2 gün
29-31 Ekim	İnşaat ve Gayrimenkul Muhasebesi	Gayrimenkul Değerleme	3 gün

2010 Yılı Yenileme Eğitimleri Katılımcı Sayıları

Lisans Türü	Ocak-Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Toplam
Temel Düzey Müşteri Temsilciliği	-	20	-	32	52
Temel Düzey	1,751	36	85	181	2,053
İleri Düzey	564	45	46	59	789
Türev Araçlar Muhasebe ve Operasyon Sorumlusu	-	-	-	6	6
Türev Araçlar Müşteri Temsilciliği	-	-	-	22	22
Türev Araçlar	374	-	-	92	466
Takas ve Operasyon İşlemleri	37	-	-	15	52
Gayrimenkul Değerleme Uzmanlığı	217	36	-	-	253
Kurumsal Yönetim Derecelendirme Uzmanlığı	32	-	-	10	42
Kredi Derecelendirme Uzmanlığı	39	-	-	18	57
Toplam	3,089	137	131	435	3,792

kapsamında, Temel Düzey, İleri Düzey, Türev Araçlar, Kurumsal Yönetim Derecelendirme Uzmanlığı ve Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim eğitimleri planlanmış ve üyelerimize duyurulmuştur.

Bunun yanında, Birliğimiz ile Türkiye Değerleme Uzmanları Birliği ortaklaşa bir şekilde Gayrimenkul Değerleme Uzmanlığı lisanslama sınavına hazırlık eğitimleri planlamıştır.

Lisanslama sınavlarına hazırlık eğitim tarihleri tabloda yer almakta olup eğitimlere ilişkin detaylar ve başvuru süreci internet sitemizdeki Eğitim Yönetim Sisteminde yer almaktadır.

Lisans Yenileme Eğitimleri

Eylül ayında, Temel Düzey, Temel Düzey Müşteri Temsilciliği, İleri Düzey, Takas ve Operasyon İşlemleri, Türev Araçlar, Kredi Derecelendirme Uzmanlığı ve Kurumsal Yönetim Derecelendirme Uzmanlığı lisans yenileme eğitimleri yapılmıştır. Ayrıca ilk defa Türev Araçlar Muhasebe ve Operasyon Sorumlusu lisans yenileme eğitimi ile Türev Araçlar Müşteri Temsilciliği lisans yenileme eğitimleri gerçekleştirilmiştir.

Üyemiz olan bir bankanın talebi üzerine ayrıca Temel Düzey lisans yenileme eğitimi düzenlenmiş ve bu eğitime 30 kişi katılmıştır.

Eylül ayındaki eğitimlerimize toplam 435 kişi katılmıştır.

Lisans Başvurularında Son Durum

Lisanslama ve Sicil Tutma Sistemi'nde kayıtlı kişi sayısı 29 Eylül 2010 tarihi itibarıyla 40.166'ya ulaşmıştır. 18.778 kişi herhangi bir sermaye piyasası kurumunda çalışmamakta olup bu kişilere ait toplam 12.323 adet lisans bulunmaktadır.

Lisanslama sınavları sonucunda başarılı olan adaylardan 22.821'inin lisans başvurusu Birliğimize ulaşmış olup başvuruların 21.870 adedi sonuçlandırılmıştır.

Lisans Başvuruları

Lisans Türü	Başvurulan Lisans	Onaylanan Lisans	Sonuçlanan Başvuru %
Temel Düzey	11,579	11,302	98
İleri Düzey	4,885	4,737	97
Türev Araçlar	1,828	1,730	95
Gayrimenkul Değerleme Uzmanlığı	1,546	1,457	94
Takas ve Operasyon	500	491	98
Kredi Derecelendirme	458	430	94
Kurumsal Yönetim Derecelendirme	567	521	92
Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim	1,087	1,060	98
Konut Değerleme	151	142	94
Temel Düzey Müşteri Temsilciliği	147	0	0
Türev Araçlar Müşteri Temsilciliği	48	0	0
Türev Araçlar Muhasebe ve Operasyon Sorumlusu	25	0	0
Toplam	22,821	21,870	96

Rakamlarla Borsa Dışı İşlemler

27.08.2010-28.09.2010 tarihleri arasında borsa dışında işlem gören özel sektör tahvillerinde 6 milyon TL'ye yakın işlem hacmi gerçekleşmiştir. Ağustos ayında işlem görmeye başlayan banka bonosuyla beraber toplam borsa dışı işlem hacmi 6,4 milyon TL olmuştur.

Borsa Dışı İşlemler (27.08.2010-28.09.2010)			
Menkul Kıymet	Türü	Sözleşme Sayısı	İşlem Hacmi
Akfen Holding	Tahvil	26	1,523,181
Lider Faktoring	Tahvil	12	1,240,352
Merinos Halı Sanayi ve Ticaret	Tahvil	24	1,272,516
Creditwest Faktoring Hizmetleri	Tahvil	22	1,492,003
Bimeks Bilgi İşlem ve Dış Ticaret	Tahvil	1	101,591
T. Sınai Kalkınma Bankası	Banka Bonosu	15	770,367
Toplam		100	6,400,010

ARACI KURUMLARIN 2010/06 DÖNEMİ FAALİYET VERİLERİ

Raporumuzda sermaye piyasasında faaliyet gösteren aracı kurumların 2010 yılının ilk yarısına ilişkin faaliyetleri, 2009 yılının eş dönem verileri ile karşılaştırmalara yer verilerek analiz edilmektedir. 2009 yılında 91 aracı kuruma, 2010 yılında ise 92 aracı kurum ve 1 vadeli işlemler aracılık şirketine ait faaliyet verileri incelenmektedir. Raporumuzda ele alınan verilerin detayları, Birliğimizin internet sitesinde yer almaktadır.

HİSSE SENETLERİ PİYASASI FAALİYETLERİ

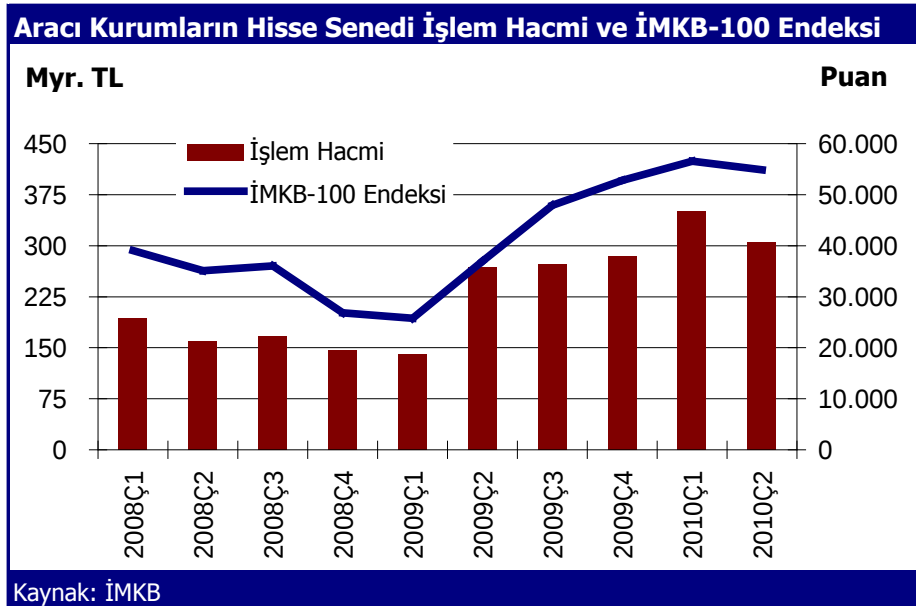
Finansal krizin ardından, 2009 yılının ilk çeyreğinden itibaren dünya genelinde başlayan toparlanma İMKB göstergelerine de yansımış, piyasalarda oluşan iyimser hava ile 2010 içerisinde bu toparlanma devam etmiştir. İMKB-100 endeksi, yılın ilk yarısını 54.839 seviyesinde kapatarak bir önceki yılın aynı dönemine göre %48 artış sergilemiştir.

Endeksteeki artışa benzer şekilde işlem hacimleri de

yükselmiş, toplam hisse senedi hacmi 2009 yılının aynı dönemine göre %61 artarak 657 milyar TL olmuştur. İşlem hacimlerine çeyrek dönemler bazında bakmak, piyasadaki hareketliliği daha da belirginleştirmektedir. Çeyrek bazında işlem hacmi 2010 yılının ilk döneminde rekor seviyeye ulaşmıştır. Bununla birlikte, yılın ikinci çeyreğinde özellikle Avrupa ülkelerinde yaşanan mali sıkıntılar, toparlanmaya yönelik endişeleri beraberinde getirmiştir. Nitekim, ikinci çeyrekte, yılın ilk üç ayına göre gerek işlem hacimleri, gerekse endeks değerlerinde ufak gerilemeler söz konusu olmuştur.

Karşılaştırılan dönemlerde yatırımcı bazında hisse senedi işlem hacminde önemli değişiklikler olmamış, yerli yatırımcılar ağırlığını korumuştur. Yerli bireysel yatırımcılar %68 ile en yüksek paya sahip yatırımcı grubu olmaya devam etmiştir. Aracı kurum, banka ve diğer tüzel kişilerin oluşturduğu yurtiçi kurumlar ile yerli kurumsal yatırımcılar toplam hisse senedi işlemlerinde %9'ar paya sahip olmuştur. Aracı kurum bazında işlemler incelendiğinde, gerek yerli kurum, gerekse yerli kurumsal yatırımcıların hisse senedi işlemlerini özellikle birkaç kurumda yoğunlaştırdıkları görülmektedir.

Hisse senedi piyasasında yabancı yatırımcı işlemlerine bakıldığında, özellikle 2005'ten sonra bu yatırımcıların işlem hacimlerinde başlayan artışın, 2008 yılının ilk çeyreğinden itibaren yerini düşüşe bıraktığı görülmektedir. Piyasalarda yaşanan toparlanma ile 2009 yılının ilk çeyreğinden itibaren yabancı yatırımcıların işlemleri yükselişe geçmiş, ancak yerli yatırımcılardaki artışın gerisinde kaldığı için, 2008 yılında %27-28 civarında olan payları, 2009'da

Hisse Senedi İşlem Hacmi	2009/06	2010/06	Değişim
Milyar TL	408.7	656.8	60.7%
Kaynak: İMKB			

Yatırımcı Bazında Hisse Senedi İşlem Hacmi Dağılımı	2009/06	2010/06
Yurtiçi Yatırımcı	85.5%	85.7%
Bireysel	67.9%	68.1%
Kurumlar	9.5%	9.2%
Kurumsal	8.1%	8.5%
Yurtdışı Yatırımcı	14.5%	14.3%
Bireysel	0.2%	0.2%
Kurumlar	9.1%	10.1%
Kurumsal	5.1%	3.9%
Toplam	100.0%	100.0%
Kaynak: TSPAKB		

%14'e gerilemiş, 2010 yılında da benzer seviyede kalmıştır. 2010/06 döneminde yabancı yatırımcılar, hisse senedi işlemlerinin %69'unu yabancı kökenli aracı kurumlar aracılığıyla gerçekleştirmiştir.

Aracı kurumların departman bazına göre hisse senedi işlemlerinde, yatırımcı grupları bazındaki değerlendirilmeye göre daha fazla değişiklik yaşandığı görülmektedir. Bu durum, aynı yatırımcıların işlem kanallarını değiştirdiği olarak düşünülebilir. Karşılaştırılan dönemlerde oransal olarak en yüksek artış internet üzerinden yapılan işlemlerde görülmüştür. 2 katın üzerinde yaşanan artış ile internet işlemlerinin toplam işlemlerdeki payı 6 puan artarak %19 gibi rekor seviyeye ulaşmıştır. Oransal olarak en az artışın gerçekleştiği, aracı kurum merkezinden yapılan işlemleri kapsayan yurtiçi pazarlama departmanının payı da 6 puan gerileyerek %26'ya inmiştir. Bir diğer ifadeyle, aracı kurumlar bu dönem kendi merkezlerinden ziyade internet işlemlerini daha çok artırmışlardır.

Banka şubelerini yansıtan acente sayısındaki artışa bağlı olarak bu kanaldan yapılan işlemlerin payı ufak bir artışla %19'a çıkarken, aracı kurumların doğrudan sahip oldukları şube ve irtibat bürolarından toplam işlemlerin %18'i gerçekleşmiştir.

Departman Bazında Hisse Senedi İşlem Hacmi Dağılımı	2009/06	2010/06
Yurtiçi Pazarlama	31.9%	25.7%
Şubeler	14.9%	15.0%
Acenteler	18.3%	18.8%
İrtibat Bürosu	2.5%	2.8%
İnternet	12.8%	18.5%
Çağrı Merkezi	0.4%	0.4%
Yatırım Fonları	0.8%	0.6%
Portföy Yönetimi	0.2%	0.2%
Kurum Portföyü	4.4%	3.8%
Yurtdışı Pazarlama	13.8%	14.1%
Toplam	100.0%	100.0%
Kaynak: TSPAKB		

Yatırımcı bazındaki işlem hacmi dağılımına benzer şekilde, yurtdışı pazarlama, toplam işlemlerin %14'ünü oluşturmuştur.

SABİT GETİRİLİ MENKUL KIYMET PİYASASI FAALİYETLERİ

Sermaye piyasasında hem aracı kurumlar hem de bankalar, sabit getirili menkul kıymet (SGMK) faaliyetinde bulunabilmektedir. Tabloda yer alan işlem hacimleri, aracı kuruluşların, bir diğer ifadeyle aracı kurum ve bankaların, İMKB ile borsa dışı (tescil) kesin-alım satım ve repo-ters repo işlemlerini kapsamaktadır. Merkez Bankası ve Takasbank'a ait işlemler toplama dahil edilmemiştir.

Karşılaştırılan dönemler arasında toplam kesin alım-satım işlemleri bir önceki yıla göre %9 yükselerek 691 milyar TL'ye, repo-ters repo işlemleri de %13 artarak 3,2 trilyon TL'ye ulaşmıştır. Aracı kuruluşla-

Aracı Kuruluşların SGMK İşlem Hacmi (Milyar TL)					
	Hacim			Pay	
	2009/06	2010/06	Değişim	2009/06	2010/06
Kesin Alım-Satım					
Banka	562	611	8.9%	88.5%	88.5%
Aracı Kurum	73	79	9.2%	11.5%	11.5%
Toplam KAS	634	691	8.9%	100.0%	100.0%
Repo-Ters Repo					
Banka	2,286	2,626	14.9%	81.3%	82.4%
Aracı Kurum	525	562	7.1%	18.7%	17.6%
Toplam Repo	2,811	3,188	13.4%	100.0%	100.0%
Kaynak: İMKB					

rın pazar paylarında önemli değişiklik yaşanmamış, bankaların ağırlığı devam etmiştir.

Toplam SGMK kesin alım-satım işlemlerinin %89'unu oluşturmaya devam eden bankaların hacmi %9 artmıştır. Aracı kurumların hacmi de benzer şekilde yükselerek 79 milyar TL'ye çıkmıştır. Toplam repo-ters repo işlemlerinde ise bankalardaki yükseliş daha hızlı olmuştur. İşlemlerini %15 artıran bankaların payları 1 puan yükselerek %82 olmuştur. Aracı kurumların repo-ters repo işlemleri 562 milyar TL'ye çıkarken, toplamdaki payları %18'e gerilemiştir.

Aşağıdaki tablolar sadece aracı kurumların SGMK işlem hacimlerinin dağılımını içermektedir. Bankalara ait veriler bu raporda yer almamaktadır.

Yatırımcı bazında kesin alım-satım işlem hacimlerine bakıldığında, işlemlerin daha çok yurtiçi kurumsal yatırımcılar tarafından yapıldığı görülmektedir.

Aracı Kurumların Yatırımcı Bazında Kesin Alım-Satım İşlem Hacmi		
	2009/06	2010/06
Yurtiçi Yatırımcı	93.6%	93.0%
Bireysel	10.3%	6.8%
Kurumlar	24.7%	27.6%
Kurumsal	58.5%	58.7%
Yurtdışı Yatırımcı	6.4%	7.0%
Bireysel	0.1%	0.2%
Kurumlar	6.3%	6.7%
Kurumsal	0.0%	0.0%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Aracı Kurumların Departman Bazında Kesin Alım-Satım İşlem Hacmi Dağılımı		
	2009/06	2010/06
Yurtiçi Pazarlama	34.9%	29.8%
Şubeler	1.7%	1.3%
Acenteler	1.5%	0.3%
İrtibat Bürosu	0.0%	0.0%
İnternet	0.0%	0.0%
Çağrı Merkezi	0.1%	0.0%
Yatırım Fonları	29.5%	32.9%
Portföy Yönetimi	3.1%	2.5%
Kurum Portföyü	22.8%	26.4%
Yurtdışı Pazarlama	6.3%	6.8%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Yatırım fonları, yatırım ortaklıkları, sigorta şirketleri ve varlık yönetimi şirketleri gibi kurumları kapsayan yurtiçi kurumsal yatırımcılar, toplam kesin alım-satım işlemlerinin %59'unu yaratmıştır. Genellikle aracı kurumların portföyünü yansıtan yurtiçi kurumların kesin alım-satım hacmi bir önceki yıla göre %24 artmış ve toplam işlemlerin %28'ini oluşturmuştur. Bu işlemlerin %61'ini tek başına bir aracı kurum gerçekleştirmiştir. Yurtiçi bireysel yatırımcıların kesin alım-satım işlemlerinin bir önceki döneme göre nominal olarak azalması, toplamdaki paylarını 4 puan indirerek %7'ye geriletmıştır.

Ağırlıklı olarak aracı kurum, banka, anonim şirket gibi tüzel nitelikli yabancı yatırımcıların SGMK işlemlerinde 2010 yılının ilk yarısında geçen yıla göre ufak bir artış yaşanmış, toplamdaki payları %7 olmuştur. Yurtdışı kurumların kesin-alım satım işlemlerinin hemen hemen hepsi yabancı kökenli bir aracı kurum vasıtasıyla yapılmıştır.

Aracı kurumların SGMK kesin alım-satım işlemleri departman bazında değerlendirildiğinde, 2010/06 döneminde en fazla SGMK işleminin %33 pay ile yatırım fonlarınca gerçekleştiği görülmektedir. Aynı dönemde kurum portföyünün payı, yurtiçi kurumların işlem hacimlerine paralel olarak 4 puan artarak %26'ya yükselmiştir. Diğer taraftan 2009/06 döneminde en yüksek paya sahip olan aracı kurumların merkezinden yapılan işlemlerin payı 5 puan gerileyerek %30'a inmiştir. Bu durum yurtiçi bireysel yatırımcılardaki gerilemenin bir yansımasıdır. Dikkat çeken bir diğer nokta, acente ve şubelerden yapılan işlemlerin nominal olarak azalması ve toplamdaki paylarının %1'e gerilemesidir.

Yatırımcı bazında repo-ters repo işlemlerine bakılmadan önce, toplam işlemler aracı kurum bazında incelendiğinde, yoğunlaşmanın diğer işlemlerin üzerinde olduğu görülmektedir. Bir aracı kurum 2010/06 döneminde toplam repo-ters repo işlemlerinin %41'ini tek başına gerçekleştirmiştir.

Neredeyse tamamı yerli yatırımcılar tarafından yapılan repo-ters repo işlemlerinin alt kırılımına inildiğinde, işlemlerin 2009 yılının eş döneminde olduğu gibi çoğunlukla yurtiçi kurumsal yatırımcılar %84 pay tarafından yapıldığı görülmektedir. Bu yatırım-

Aracı Kurumların Yatırımcı Bazında Repo-Ters Repo İşlem Hacmi		
	2009/06	2010/06
Yurtiçi Yatırımcı	98.0%	99.5%
Bireysel	12.2%	10.3%
Kurumlar	4.3%	5.6%
Kurumsal	81.5%	83.6%
Yurtdışı Yatırımcı	2.0%	0.5%
Bireysel	0.2%	0.3%
Kurumlar	1.8%	0.1%
Kurumsal	0.1%	0.1%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Aracı Kurumların Departman Bazında Repo-Ters Repo İşlem Hacmi Dağılımı		
	2009/06	2010/06
Yurtiçi Pazarlama	61.5%	58.2%
Şubeler	3.6%	4.9%
Acenteler	1.5%	1.5%
İrtibat Bürosu	0.1%	0.2%
İnternet	0.1%	0.0%
Çağrı Merkezi	0.0%	0.0%
Yatırım Fonları	27.3%	29.6%
Portföy Yönetimi	0.6%	0.8%
Kurum Portföyü	3.4%	4.6%
Yurtdışı Pazarlama	1.8%	0.2%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

cı türünde işlem hacminin yarısı, bir aracı kurumun müşterileri olan emeklilik ve yatırım fonlarının işlemlerinden kaynaklanmaktadır. Öte yandan, kesin-alım satım işlemlerinde olduğu gibi yurtiçi bireysel yatırımcıların işlemleri azalmış, toplamdaki payları 2 puan gerileyerek %10'a inmiştir.

2009 yılının ilk yarısında %2 paya sahip olan yabancı yatırımcı işlemlerinin bu dönem nominal olarak azalmasıyla, yabancı yatırımcıların payı %1'in de altına inmiştir.

Repo işlemleri ağırlıklı olarak yurtiçi pazarlama (%58) ve yatırım fonları (%30) departmanları aracılığı ile gerçekleştirilmiştir. Bununla birlikte, 2009/06 dönemine göre bireysel müşterilerin işlem hacmindeki inişe paralel olarak yurtiçi pazarlama repo-ters repo işlemleri azalmış, payları 3 puan gerilemiştir. Aracı kurumlar toplam repo-ters repo işlemlerinin %5'ini kendi portföyleri için yapmışlardır.

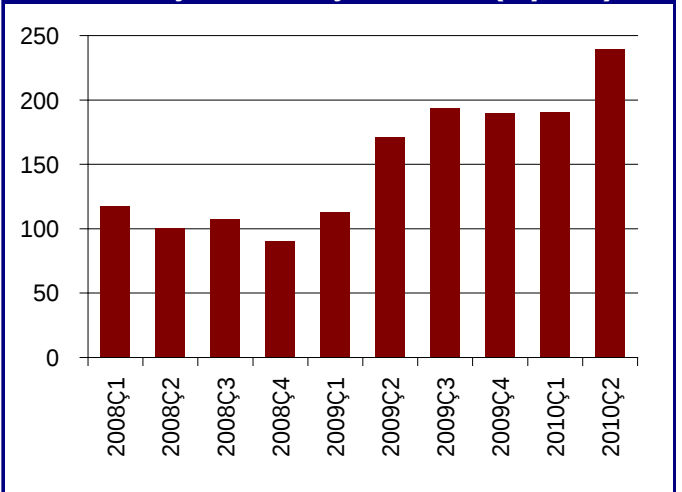
VADELİ İŞLEM VE OPSİYON BORSASI (VOB) FAALİYETLERİ

Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsasında, bankalar ve aracı kurumlar ile vadeli işlemler aracılık şirketleri faaliyet göstermektedir. 2010 yılının ilk 6 ayında toplam VOB işlemleri 2009/06'ya göre %51 artarak 431 milyar TL olmuştur.

Bununla birlikte, hisse senedi işlemlerine benzer şekilde vadeli işlem hacimlerine çeyrek dönemlerde bakmak yararlı olacaktır. Kuruluşunu izleyen yıllarda hızlı bir büyüme sergileyen VOB işlemlerindeki çıkış krizle birlikte yavaşlamıştır. Piyasalarda yaşanan toparlanma ile tekrar yükseliş sergileyen vadeli işlem hacmi, 2010 yılının ikinci çeyreğinde rekor seviyeye ulaşmıştır.

SGMK faaliyetlerinin aksine, aracı kurumlar %86 pay ile VOB işlemlerinde ağırlıklıdır. Karşılaştırılan dönemlerde aracı kurumların VOB işlemleri 1,5 kat yükselerek 371 milyar TL olmuştur. Bankaların VOB işlemlerindeki artış daha fazla olmuş, toplamdaki payları da 1 puan yükselerek %14'e çıkmıştır. Aracı kurumların altında sınıflandırılan ve piyasamızda yakın zamanda yer alan vadeli işlem aracılık şirketlerinin toplam VOB işlem hacimlerinde payı çok kısıtlıdır (yüzbinde 3). Aracı kurum ve bankaların VOB işlemlerine daha uzun vadeli bakıldığında, bankaların payının giderek arttığı görülmektedir.

Aracı Kuruluşların VOB İşlem Hacmi (Myr. TL)

Kaynak: VOB

Aracı Kuruluşların VOB İşlem Hacmi (Milyar TL)	Hacim			Pay	
	2009/06	2010/06	Değişim	2009/06	2010/06
Banka	36.8	59.2	60.8%	12.9%	13.7%
Aracı Kurum	247.5	371.3	50.0%	87.1%	86.3%
Toplam	284.3	430.5	51.4%	100.0%	100.0%

Kaynak: VOB

Aşağıdaki tablolarda aracı kurum ve vadeli işlemler aracılık şirketlerinin VOB işlemleri incelenmektedir.

Aracı Kurumların Yatırımcı Bazında VOB İşlem Hacmi		
	2009/06	2010/06
Yurtiçi Yatırımcı	91.3%	89.4%
Bireysel	76.6%	76.2%
Kurumlar	13.4%	11.0%
Kurumsal	1.3%	2.1%
Yurtdışı Yatırımcı	8.7%	10.6%
Bireysel	0.3%	0.2%
Kurumlar	4.4%	4.3%
Kurumsal	4.0%	6.2%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Aracı kurumların VOB işlem hacimleri yatırımcı bazında incelendiğinde, işlemlerin ağırlıklı olarak %76 pay ile yerli bireysel yatırımcılar tarafından yapıldığı görülmektedir. Yabancı yatırımcıların payı 2 puan artarak %11'e çıkarken, artışta yurtdışı kurumsal yatırımcıların işlemleri önemli olmuştur. Yabancı yatırımcılar VOB işlem hacimlerinin yarısını iki yabancı kökenli aracı kurum vasıtasıyla gerçekleştirmiştir.

Aracı Kurumların Departman Bazında VOB İşlem Hacmi Dağılımı		
	2009/06	2010/06
Yurtiçi Pazarlama	26.2%	25.8%
Şubeler	13.5%	13.6%
Acenteler	5.7%	3.7%
İrtibat Bürosu	4.8%	5.2%
İnternet	28.7%	29.1%
Çağrı Merkezi	0.3%	0.7%
Yatırım Fonları	0.7%	0.7%
Portföy Yönetimi	0.7%	0.8%
Kurum Portföyü	11.2%	9.9%
Yurtdışı Pazarlama	8.2%	10.5%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Aracı kurum bazında bu işlemler değerlendirildiğinde ise, toplam işlemlerin %47'sinin iki aracı kurum tarafından oluşturulduğu görülmektedir.

Aracı kurum vadeli işlem faaliyetleri departman bazında ele alındığında, işlemlerin %29 gibi önemli bir bölümünün internet üzerinden yapıldığı görülmektedir. Bununla birlikte, internetin toplam VOB işlemlerindeki payı bir önceki dönem olduğu gibi hisse senedi işlemlerindeki payından yüksek olmaya devam etmiştir.

İnternetin ardından %26 ve %14 pay ile sırasıyla yurtiçi pazarlama ve şubeler, yaygın olarak kullanılan diğer kanallardır. Yurtiçi kurumların payına benzer şekilde kurum portföyünün payı 1 puan azalarak %10'a gerilemiştir. Bir aracı kurum toplam kurum portföyüne yapılan vadeli işlemlerin dörtte üçünü tek başına gerçekleştirmiştir.

YATIRIM BANKACILIĞI FAALİYETLERİ

Yatırım bankacılığı faaliyetlerinin incelendiği bu bölümde, aracı kurumların kurumsal finansman departmanları tarafından yapılan proje sayıları derlenmiştir. Bu dönemde herhangi bir yatırım bankacılığı alanında faaliyeti olan kurumlara 2009/06'e göre 5 tane daha eklenmiş ve sayı 25'e çıkmıştır. Bununla birlikte 30 kurumda en az bir kurumsal finansman çalışanı bulunmaktadır.

Krizin ardından, aracı kurumların kurumsal finansman faaliyetlerinde de canlanma söz konusu olmuş, son birkaç dönemdir durgun olan halka arzlarda artış yaşanmıştır. Bununla birlikte, dönem itibarıyla, sermaye artırımı ve temettü dağıtım projelerinde yoğunlaşma mevcuttur.

Sektör geneline bakıldığında, 227 kurumsal finansman projesi ile yıla başlayan aracı kurumların, 2010'un ilk 6 ayında 166 yeni sözleşme daha imzaladıkları görülmektedir. Aynı dönem içinde 79 proje tamamlanırken, 22 projenin süresi dolmuş, 25 proje ise fesih edilmiştir. Sonuç itibarıyla 2010 yılının ilk yarısı itibarıyla aracı kurumlarda toplam 267 adet kurumsal finansman projesi mevcuttur.

Kurumsal Finansman Faaliyetleri (Proje Sayıları)							
	2009/06			2010/06			
	Tamam- lanan	Dönem Başı	Yeni Sözleşme	Tamam- lanan	Süresi Dolan	Fesih Edilen	Dönem Sonu
Birincil Halka Arz	1	12	18	13	0	2	15
İkincil Halka Arz	0	0	0	0	0	0	0
Tahvil Halka Arz	-	-	8	8	0	0	0
SAB-Alış	1	22	8	3	0	5	22
SAB-Satış	3	96	14	6	13	12	79
Finansal Ortaklık	0	9	0	0	2	0	7
Sermaye Artırımı	35	21	39	15	2	2	41
Temettü Dağıtım	38	21	41	18	0	1	43
Özelleştirme Projeleri-Alış Tarafı	0	4	4	0	0	0	8
Özelleştirme Projeleri-Satış Tarafı	1	7	3	0	0	1	9
Diğer Danışmanlık	18	35	31	16	5	2	43
Toplam	97	227	166	79	22	25	267
Kaynak: TSPAKB							

SPK, İMKB, TOBB ve Birliğimiz önderliğinde, geçen yıl başlayan Halk Arz Seferberliği etkili olmuş, halka arz sayısında önemli gelişmeler yaşanmıştır. 2009 yılının ilk yarısında sadece 1 borsa yatırım fonu halka arz edilirken, 2009 yıl sonundan devrolan 12 adet birincil halka arz projesine bu dönem içinde 18 tanesi daha eklenmiş, ilk 6 ayda 11 şirket halka arz edilmiştir. Söz konusu şirketlerden 2 tanesinin halka arzı 2'şer aracı kurumun eş liderliğinde gerçekleştiği için tamamlanan sözleşme sayısı tabloda 13 olarak görülmektedir.

İş Yatırım Menkul Değerlerin ardından, İMKB'de işlem gören şirketlerin arasında bu dönem ilk defa yeni bir aracı kurum olarak Euro Yatırım Menkul Değerler yer almıştır. 2010 yılının ilk 6 ayında 2 halka arz sözleşmesinin feshedilmesiyle, aracı kurumlar bu dönemi 15 sözleşme ile kapatmışlardır.

Sermaye piyasasında bir dönem ara verilen özel sektör tahvili halka arzına 2010 yılında yeniden başlanmış, ilk yarıda 8 yeni sözleşme imzalanmış ve hepsi de tamamlanmıştır. SPK kaydına alınan ve ihraç etmek için bekleyen özel sektör tahvilleri göz önüne alındığında ilerleyen dönemlerde bu sayının artacağı düşünülmektedir.

Dönem başında üzerinde çalışılan şirket satın alma/birleşme (SAB) satış tarafındaki 96 sözleşmeye 14 yeni sözleşme eklenmiş, bunun altısı tamamlanmıştır. 13 projenin süresi dolarken, bir aracı kuruma

ait 8 sözleşme feshedilmiştir. Dönem sonunda ise SAB-Satış tarafında 79, SAB-Alış tarafında 22 sözleşme bulunmaktadır. Dönem içinde finansal ortaklık projesi tamamlanmazken gelecek döneme 7 proje devretmiştir.

Özelleştirme projelerinde önemli bir değişim olmuştur. Toplamda 7 yeni proje yapılırken, 2010/06 itibarıyla 17 özelleştirme projesi devam etmektedir.

Sermaye artırımı ve temettü dağıtım sözleşmeleri 2010 yılında da kurumsal finansman faaliyetlerinde önemli yer tutmuştur. Özellikle içinde bulunan dönem itibarıyla sermaye artırımı ve temettü dağıtımlarının yapılması bu dönemde tamamlanan işlem sayılarının yüksek olmasına sebep olmuştur. Yılın ilk yarısında sırasıyla 15 ve 18 sözleşme tamamlanmıştır. Bir aracı kurum, özellikle bağlı olduğu gruptaki şirketlerin sermaye artırımı ve temettü dağıtım projelerini yaptığı için 10'ar projeyi tek başına tamamlamıştır. Dönem sonunda devreden işlem sayısı ise sırasıyla 41 ve 43'tür.

Dönem başından devreden ve değerlendirme, proje finansmanı, birleşme fizibilite analizi gibi işlemleri kapsayan diğer danışmanlık sözleşmelerinin sayısı 35 iken, ilk yarıda 31 yeni sözleşme daha yapılmıştır. Bu sözleşmelerin 16'sı tamamlanırken, 5'inin süresi dolmuş, 2'si feshedilmiş, bir sonraki döneme 43 proje devretmiştir.

PORTFÖY YÖNETİMİ FAALİYETLERİ

Aracı kurumların bir diğer faaliyet alanı portföy yönetimidir. Aracı kurumlardan toplanan veriler ile oluşturulan bu bölümdeki tablolar değerlendirilirken, bir yatırımcının birden fazla aracı kurumda portföy yönetim hesabı olabileceği göz önünde tutulmalıdır.

Portföy yönetim faaliyetinde bulunan aracı kurum sayısı 2009 Haziran sonunda 35 iken, 2010/06'da bu sayı 34'e inmiştir. 2 aracı kurum ilgili dönemde ilk defa varlık yönetimine başlarken, 1 aracı kurum

faaliyetini durdurmuş, 2 aracı kurum da portföy yönetimini sonlandırmıştır. Aracı kurum portföy yönetiminden hizmet alan yatırımcı sayısı %40 artarak 1.401'e çıkarken, yönetilen portföy büyüklüğü sadece %6 yükselerek 4,1 milyon TL olmuştur. Yatırımcı sayısındaki artışta, ilgili dönemde ilk defa bireysel yatırımcılara portföy yönetim hizmeti vermeye başlayan bir aracı kurum etkili olmuştur.

Portföy yönetimi hizmetinden faydalanan bireysel yatırımcı sayısı 863'ten 1.250'ye çıkarken, yönetilen portföy büyüklüğü %70 artarak 325 milyon TL'ye yükselmiştir. Aracı kurumların yönetimindeki A tipi

Aracı Kurumlarda Portföy Yönetimi Faaliyetleri			
	2009/06	2010/06	Değ.
Aracı Kurum Sayısı	35	34	-2.9%
Portföy Yönetimindeki Yatırımcı Sayısı	1,003	1,401	39.7%
Bireysel Yatırımcı Sayısı	863	1,250	44.8%
A Tipi Yatırım Fonu Sayısı	43	41	-4.7%
B Tipi Yatırım Fonu Sayısı	63	63	0.0%
Diğer Kurumsal Yatırımcı Sayısı	11	16	45.5%
Diğer Kurum Sayısı	23	31	34.8%
Yönetilen Portföy Büyüklüğü (Mn. TL)	3,909	4,133	5.7%
Bireysel Yatırımcı Portföy Büyüklüğü	191	325	69.8%
A Tipi Yatırım Fonu Portföy Büyüklüğü	95	166	74.2%
B Tipi Yatırım Fonu Portföy Büyüklüğü	2,960	2,936	-0.8%
Diğer Kurumsal Yatırımcı Portföy Büyüklüğü	291	333	14.4%
Diğer Kurum Portföy Büyüklüğü	371	373	0.4%
Ortalama Portföy Büyüklüğü (Mn. TL)	-	-	-
Bireysel Yatırımcı Portföy Büyüklüğü	0.2	0.3	17.2%
A Tipi Yatırım Fonu Portföy Büyüklüğü	2.2	4.1	82.7%
B Tipi Yatırım Fonu Portföy Büyüklüğü	47.0	46.6	-0.8%
Diğer Kurumsal Yatırımcı Portföy Büyüklüğü	26.5	20.8	-21.3%
Diğer Kurum Portföy Büyüklüğü	16.1	12.0	-25.5%

Kaynak: TSPAKB

Portföy Yönetim Şirketleri			
	2009/06	2010/06	Değ.
Portföy Yönetim Şirketi Sayısı	23	23	0.0%
Portföy Yönetimindeki Yatırımcı Sayısı	1,123	1,351	20.3%
Bireysel	657	804	22.4%
Kurumsal-Tüzel	466	547	17.4%
Yönetilen Portföy Büyüklüğü (Mn. TL)	39,547	42,262	6.9%
Bireysel	541	818	51.2%
Kurumsal-Tüzel	39,006	41,444	6.3%
Ortalama Portföy Büyüklüğü (Mn. TL)	-	-	-
Bireysel	0.8	1.0	23.6%
Kurumsal-Tüzel	83.7	75.8	-9.5%

Kaynak: SPK

yatırım fonu sayısı 2 azalmasına rağmen, portföy büyüklüğü %74 artmıştır. Bu durum, karşılaştırılan dönemlerde endeksteki çıkışın bir yansımasıdır. A tipi yatırım fonlarının ortalama büyüklüğü de %83 artarak 4 milyon TL'ye çıkmıştır.

Yönetilen B tipi yatırım fonu sayısı 63'te, yönetilen portföy büyüklüğü de 3 milyar TL'de kalırken, ortalama portföy büyüklüğü 47 milyon TL civarındadır.

Aracı kurumların dışında portföy yönetim şirketleri de bu hizmeti sunmaktadır. SPK'nın yayınladığı verilere göre 2009/06 ve 2010/06 dönemlerinde 23 şirket portföy yönetimi hizmeti vermiştir.

Portföy yönetim şirketlerinden hizmet alan yatırımcı sayısı %20 artarak 1.351'e çıkarken, toplam portföy büyüklüğü 42 milyar TL civarındadır.

804 bireysel yatırımcının yönetilen portföy büyüklüğü 1,5 kat artarak 818

milyon TL'ye ulaşmıştır. Kurumsal-tüzel sınıftaki yatırımcıların portföyleri ise bir önceki yıla kıyasla %6 artarak 41 milyar TL'yi aşmış, ortalama portföy büyüklüğü de 76 milyon TL olmuştur.

Aracı kurumlar ile esas faaliyet alanı portföy yönetimi olan bu şirketler beraber ele alındığında, portföy yönetim şirketlerinin gerek yatırımcı sayısı, gerekse portföy büyüklükleri bakımından sektörde daha etkin olduğu görülmektedir. Ortalama portföy büyüklüğü açısından da portföy yönetim şirketleri öndedir. Aracı kurumlara ilişkin tabloda portföy yönetim şirketlerine benzer şekilde sınıflandırma yapıldığında, kurumsal-tüzel yatırımcı grubu için portföy yönetim şirketlerince yönetilen 76 milyon TL'lik ortalama portföy büyüklüklerinin aracı kurumlarda 25 milyon TL'ye indiği görülmektedir.

KREDİLİ İŞLEMLER

Kredili işlemlere ilişkin veriler incelenirken, portföy yönetim faaliyetlerinde olduğu gibi, bir yatırımcının birden fazla kurumda hesabı olabileceği göz önünde tutulmalıdır. Diğer faaliyetlerde olduğu gibi 2010/06 dönemi itibarıyla kredili işlemlerde önceki yıla göre artış söz konusudur.

Hisse senedi işlemi için kredi kullandıran kurum sayısı her iki dönemde de 61'dir. 2010 Haziran sonu itibarıyla kredili işlem sözleşmesi bulunan 51.000 civarındaki yatırımcı sayısı bir önceki yıla göre çok değişmezken, kredi kullanan yatırımcı sayısı %12 artış ile 9.655'e çıkmıştır. Beklentilerin olumlu yönde geliştiği bu dönemde kullandırılan kredi tutarı da %83 artarak 536 milyon TL'ye ulaşmıştır. Ortalama kredi tutarı %64 artmış ve 55.500 TL olmuştur.

Kredili İşlemler	2009/06	2010/06	Değişim
Sözleşmeli Yatırımcı Sayısı	49,437	51,031	3.2%
Kredi Kullanan Yatırımcı Sayısı	8,663	9,655	11.5%
Kredi Bakiyesi (bin TL)	292,326	535,602	83.2%
Kişi Başına Kredi (TL)	33,744	55,474	64.4%

Kaynak: TSPAKB

ŞUBE AĞI

2010 Haziran sonu itibarıyla aracı kurumların yatırımcılara ulaşmakta kullandığı merkez dışı örgütlerin

Erişim Ağı	2009/06	2010/06	Adet Değ.
Şube	156	161	5
İrtibat Bürosu	40	42	2
Acente Şubesi	5,706	6,044	338
Toplam	5,902	6,247	345

Kaynak: TSPAKB

Aracı Kurum Sayısı	2009/06	2010/06
Şubesi Olan	33	32
İrtibat Bürosu Olan	21	21
Acentesi Olan	23	22

Kaynak: TSPAKB

sayısı toplamda 345 adet artarak 6.247'ye ulaşmıştır. Çıkışta genellikle banka şubelerini ifade eden acentelerde sayısının karşılaştırılan dönemlerdeki artışı etkili olmuştur. Bir aracı kurumun acentelik sözleşmesini bitirmesiyle, acentesi olan aracı kurum sayısı bu dönemde 22'ye gerilemiştir.

Aracı kurumların doğrudan sahip oldukları şube sayısındaki 2007 yıl sonundan itibaren süregelen gerileme ilk defa tersine dönmüş, 2010/06 itibarıyla şube sayısı 5 adet artarak 161'e çıkmıştır. Bu dönemde şubesi olan aracı kurum sayısı 32'dir.

Aracı kurumların sahip oldukları irtibat bürosu sayısı 2 adet artarak 42'ye çıkarken, şube sayısına benzer şekilde söz konusu artış, 2008 yılının ikinci yarısından sonra ilk defa görülmüştür. 2009/06 döneminde olduğu gibi 21 aracı kurum irtibat bürosu kullanmaktadır.

İNTERNET İŞLEMLERİ

İşlem hacimleri bölümünde bahsedildiği üzere, internet üzerinden yapılan alım-satım işlemleri, toplam işlem hacmi içinde önemli paya sahip olmuştur. 2010 yılının ilk yarısında hisse senedi işlemlerinin %19'u, vadeli işlemlerin ise %29'u internet üzerinden yapılmıştır. Bu bölümde, internet işlemi yapan yatırımcılara ilişkin bilgilere yer verilmektedir. Ayrıca, bu bölümdeki veriler incelenirken bir yatırımcının birden fazla aracı kurumda işlem yapabileceği hususu göz önünde tutulmalıdır.

İnternet üzerinden yatırımcılara hizmet sunan ara-

İnternet İşlemleri			
	2009/06	2010/06	Değişim
Aracı Kurum Sayısı	63	62	-2%
Hisse Senedi			
İşlem Yapan Yatırımcı Sayısı	183,708	227,709	24%
İşlem Sayısı	13,593,583	19,299,249	42%
Hacim (Mn. TL)	52,271	121,548	133%
SGMK Kesin Alım-Satım			
İşlem Yapan Yatırımcı Sayısı	279	149	-47%
İşlem Sayısı	1,541	1,041	-32%
Hacim (Mn. TL)	9	13	51%
Vadeli İşlem ve Opsiyon			
İşlem Yapan Yatırımcı Sayısı	5,242	5,261	0%
İşlem Sayısı	2,893,099	3,447,505	19%
Hacim (Mn. TL)	70,733	108,071	53%
Kaynak: TSPAKB			

ci kurum sayısı Haziran 2009'a göre 1 azalarak 62 olmuştur. Karşılaştırılan dönemler arasında, internet işlemi gerçekleştiren 3 aracı kurum faaliyetini durdururken 1 aracı kurum internet işlemlerini sonlandırmış, 2 aracı kurum da ilk defa internetten işlem yapmaya başlamıştır. Birliğimize yeni üye olan vadeli işlemler aracılık şirketi de VOB işlemleri için yatırımcılarına internet hizmeti sunmaktadır.

İnternet üzerinden 61 aracı kurum hisse senedi işlemleri gerçekleştirirken, 8 aracı kurum SGMK kesin alım-satım işlemleri, 36 aracı kurum ise vadeli işlemler için internet kanalını yatırımcıların hizmetine sunmuştur. İnternet üzerinden VOB işlemi yapma imkanı sunan aracı kurum sayısı 2009/06'ya göre 2 artmıştır.

2010'un ilk yarısında internetten hisse senedi işlemi yapan yatırımcı sayısı %24 artarken, işlem sayısı %42, işlem hacmi ise 2 kattan fazla artarak 122 milyar TL'ye ulaşmıştır. Söz konusu durum, bu dönem ortalama işlem büyüklüklerinin yükseldiğine işaret etmektedir. Bununla birlikte aracı kurum bazında detaylara bakıldığında, kurumlar arasındaki yoğunlaşmanın giderek azaldığı dikkat çekmektedir. Nitekim bir önceki yılın ilk yarısında ilk dört kurum toplam işlemlerin %37'sini gerçekleştirirken bu oran 2010/06'da %28'e inmektedir.

Vadeli işlemlerde interneti tercih eden yatırımcı sayısı bir önceki yıla göre değişmezken, işlem sayısı %19, işlem hacmi %53 artarak 108 milyar TL olmuştur. Hisse senedi işlemlerinde olduğu gibi ortalama işlem büyüklükleri artmıştır. Öte yandan, toplam vadeli işlemlerde daha yüksek orana sahip olan internet işlemlerindeki artışın, yine aynı kanaldan yapılan hisse senedi işlemlerinin gerisinde kaldığı dikkat çekmektedir.

İnternet üzerinden vadeli işlem hacimlerine aracı kurum bazında bakıldığında, yoğunlaşmanın hisse senedi işlemlerine göre daha fazla olduğu, ilk 3 aracı kurumun toplam işlemlerin neredeyse yarısını yarattığı görülmektedir.

Hayli sınırlı olan internet üzerinden yapılan SGMK kesin alım-satım işlemleri, hem yatırımcı hem de işlem sayısı anlamında gerilerken, işlem hacmi 13 milyon TL'ye çıkmıştır.

ÇAĞRI MERKEZİ İŞLEMLERİ

2010/06 itibariyle 13 aracı kurum çağrı merkezi işlemleri ile yatırımcılara hizmet vermektedir. Bununla birlikte, 2008 yılından önce bu faaliyetleri ile ilgili bilgileri sağlayan bir aracı kurum 2008'den itibaren bu verilerini Birliğimize sunamamıştır. Bu durumda, aslında sektörde 14 aracı kurumun çağrı merkezi hizmeti sunduğunu söylemek mümkündür.

Çağrı Merkezi İşlemleri			
	2009/06	2010/06	Değişim
Aracı Kurum Sayısı	13	13	0%
Hisse Senedi			
İşlem Yapan Yatırımcı Sayısı	14,404	18,133	26%
İşlem Sayısı	233,392	289,970	24%
Hacim (Mn. TL)	1,744	2,775	59%
SGMK Kesin Alım-Satım			
İşlem Yapan Yatırımcı Sayısı	188	114	-39%
İşlem Sayısı	555	308	-45%
Hacim (Mn. TL)	56	38	-31%
Vadeli İşlem ve Opsiyon			
İşlem Yapan Yatırımcı Sayısı	523	503	-4%
İşlem Sayısı	19,560	46,988	140%
Hacim (Mn. TL)	859	2,545	196%
Kaynak: TSPAKB			

Öte yandan, alternatif işlem kanalları karşılaştırıldığı, gerek işlem hacimleri, gerekse bu kanalları tercih eden yatırımcı sayısı bakımından çağrı merkezinin, internet seçeneğinin bir hayli gerisinde kaldığı görülmektedir. İnternet işlemlerinde olduğu gibi çağrı merkezi işlemlerinde de bir yatırımcı birden fazla kurum üzerinden işlem yapabilmektedir.

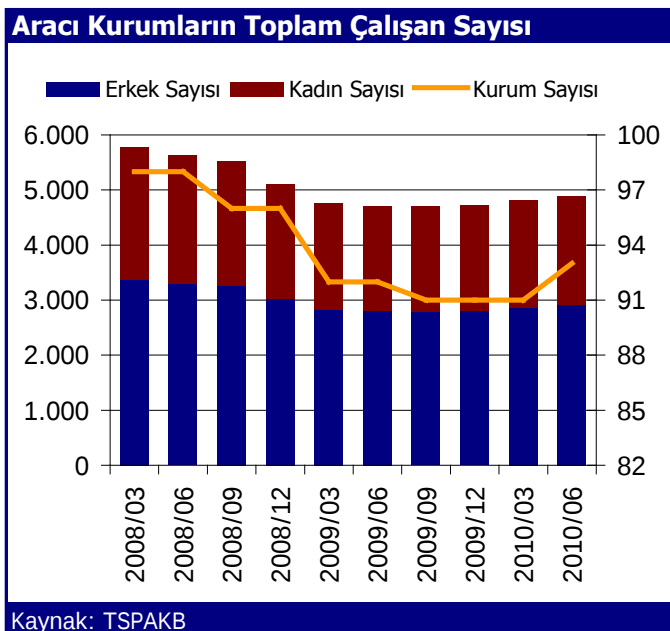
2010'un ilk yarısında, 13 kurumun çağrı merkezinden hisse senedi işlemi yapılmıştır. Çağrı merkezinden hisse senedi işlemi yapan yatırımcı sayısı %26 artışla 18.000 olurken, işlem hacmi 1,5 kat yükselerek 2,8 milyar TL'ye çıkmıştır.

Çağrı merkezi üzerinden yapılan vadeli işlem hacimindeki artış 3 kata ulaşmış, toplam işlem hacmi 2,5 milyar TL'yi geçmiştir. Artışta, vadeli işlemler için bu kanalı ilk defa kullanmaya başlayan bir aracı kurum etkili olurken, bu aracı kurum toplam işlemlerin dörtte üçünü gerçekleştirmiştir.

Sadece 4 aracı kurumun çağrı merkezinden gerçekleştirdiği SGMK işlemleri ise 38 milyon TL seviyesinde kalmıştır.

ÇALIŞAN PROFİLİ

Çalışan sayısında 2007 yılının son çeyreğinden itibaren başlayan gerileme 2009/09 döneminde durmuş, devam eden dönemlerde ise toparlanma başlamıştır.

2010 Haziran sonu itibariyle sektördeki çalışan sayısı 2009 yarı yıl sonuna göre 187, 2009 yıl sonuna göre de 168 kişi artarak 4.883'e ulaşmıştır. Aynı grafikte yer verilen kurum sayısı, verilerini Birliğimize ulaştıran aracı kurumları ifade etmektedir. Kurum başına ortalama çalışan sayısı 53 civarındadır. Sektörde çalışanların %60'ı erkektir.

Çalışanların Departman Dağılımı

Karşılaştırılan dönemlerde çalışanların departman dağılımında ciddi değişimler olmamıştır.

Şube, acente ve irtibat bürolarını ifade eden merkez dışı örgütlerde çalışanlar, toplam çalışanların %29'unu oluştururken, yoğunluk şubelerdedir. Karşılaştırılan dönemlerde çalışan sayısındaki en yüksek nominal artış, aracı kurum şubelerinde yaşanmıştır. Bu durum ayı dönemdeki şube sayısındaki artışın bir yansımasıdır. Acente sayısındaki artış diğer merkez dışı örgütlerin üzerinde olsa da, banka şubelerinde aracı kurum bordrosunda çalışanların payı az da olsa gerilemiştir.

Merkez dışı örgütlerden sonra en fazla çalışanın olduğu mali ve idari işler departmanında toplam çalışanların %17'si istihdam edilmekteyken, ele alınan 93 kurumdaki 92'sinde mali ve idari işler departmanı

Çalışanların Departman Dağılımı	2009/06	2010/06
Merkez Dışı Örgütler	28.7%	28.7%
Şube	18.8%	19.0%
Acente	7.4%	7.0%
İrtibat Bürosu	2.5%	2.7%
Mali ve İdari İşler	16.6%	16.7%
Broker	7.3%	7.0%
Dealer	8.3%	8.8%
Yurtiçi Satış (Merkez)	6.1%	6.1%
Araştırma	4.5%	4.3%
İç Denetim-Teftiş	3.3%	3.2%
Hazine	2.5%	2.5%
Bilgi İşlem	3.7%	3.9%
Kurumsal Finansman	2.8%	2.5%
Portföy Yönetimi	1.3%	1.2%
Yurtdışı Satış	3.1%	3.2%
İnsan Kaynakları	1.2%	1.2%
Diğer	10.7%	10.5%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Departman Sayıları	2009/06	2010/06
Mali ve İdari İşler	91	92
Broker	79	78
Dealer	72	69
Yurtiçi Satış (Merkez)	52	54
Araştırma	51	54
İç Denetim-Teftiş	87	89
Hazine	45	45
Bilgi İşlem	58	66
Kurumsal Finansman	31	30
Portföy Yönetimi	28	27
Yurtdışı Satış	35	40
İnsan Kaynakları	38	39
Diğer	83	86

Kaynak: TSPAKB

bulunmaktadır. En fazla daralma broker kadrolarında yaşanırken, dealer kadrosuna yeni girişler olmuştur. Toplam çalışanların %16'sı bu kadrolarda istihdam edilmektedir.

Broker kadrosundan başka çalışan sayısında azalışın olduğu diğer departman, kurumsal finansmandır. 2010/06 itibariyle kurumsal finansman departmanı bulunduran aracı kurum sayısı 31'den 30'a inerken, karşılaştırılan dönemler arasında kurumsal finansman faaliyetlerindeki dalgalanma bu bölümlerdeki çalışan sayısına da yansımıştır. Ancak 2009 yılının ilk yarısından sonra bu bölümde çalışan sayısında başlayan azalma, 2010 yılında yerini artışa bırakmıştır. Yurtdışı pazarlama departmanına sahip aracı kurum sayısının 35'ten 40'a çıkması, bilgi işlem departmanına sahip aracı kurum sayısının da 58'den 66'ya çıkması dikkat çekmiştir. Bu durum, son dönemde gerek yabancı yatırımcı, gerek internet işlemlerindeki artışın yansıması olarak değerlendirilebilir.

Çalışanların Eğitim Durumu

Daha önceki dönemlerde olduğu gibi, 2010/06 döneminde de çalışanların eğitim seviyesinin arttığı gözlenmektedir. Üniversite ve yüksek lisans mezunlarının sayısındaki artış, lise ve altı seviyelerden mezun çalışanların sayısındaki artışın üzerinde olmuş, bu bölümde çalışanların toplam içindeki payını artırmıştır. Yüksek okul mezunlarıyla beraber, çalışanların %77'si bir yüksek öğrenim kurumundan mezun durumdadır.

Çalışanların Eğitim Durumu	2009/06	2010/06
Yüksek Lisans	12.1%	12.5%
Lisans	58.5%	58.8%
Yüksekokul	5.5%	5.4%
Lise	18.8%	18.3%
Ortaokul	2.0%	2.1%
İlkokul	3.2%	2.9%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Çalışanların Yaş Dağılımı

Aracı kurum çalışanları yaş dağılımı bazında incelendiğinde, 31-35 yaş grubunda sayısal olarak en fazla istihdam düşüşünün yaşandığı görülmektedir. 35 yaş altı çalışanların payı 2009'un ilk yarısına göre 3 puan düşerek %48'e inmiştir. Bu durum, daha çok mevcut çalışanların yaşlarının ilerlemesinden kaynaklanmaktadır. 35 yaş altında yaşanan düşüşe karşın, özellikle 36-50 yaş grubunda artış göze çarpmaktadır.

Bununla birlikte, sektörde istihdamın arttığı bu dönemde, 18-25 yaş aralığında sayısal bir azalışın yaşanması, sektöre yeni girişlerin daha çok ileriki yaşlarda yapıldığının bir göstergesidir.

Çalışanların Yaş Dağılımı	2009/06	2010/06
18-25	5.7%	5.3%
26-30	18.3%	18.4%
31-35	26.7%	24.5%
36-40	26.8%	27.4%
41-45	14.2%	15.2%
46-50	5.3%	6.0%
51-55	1.9%	2.1%
56-60	0.6%	0.5%
61+	0.5%	0.6%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Çalışanların İş Tecrübesi

Aracı kurumlarda çalışanlar iş tecrübesi bazında değerlendirildiğinde, önemli değişimler gözlenmezken, yaş dağılımına benzer hareketler göze çarpmaktadır. Sektörde, 10 yıl altı deneyime sahip çalışanların oranı %40 civarındadır. 18-25 yaş aralığındaki çalışan sayısı

Çalışanların İş Tecrübesi (Yıl)	2009/06	2010/06
0-2	7.1%	6.6%
2-5	12.6%	12.6%
5-10	20.5%	20.8%
10-15	30.1%	28.6%
15+	29.8%	31.5%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

sındaki azalışa benzer şekilde, ilk iş deneyimi olarak yorumlanabilecek 0-2 yıl tecrübeli çalışan sayısında 12 kişilik düşüş söz konusuyken, 15 yıl ve üzeri iş deneyimine sahip çalışan sayısındaki artış 138'dir.

GENEL DEĞERLENDİRME

Aracı kurum sektörünün 2010/06 dönemine ait faaliyet verilerinin incelendiği bu raporumuzda, global krizin ardından aracı kurum sektöründeki toparlanma sürecinin devam ettiği görülmektedir.

Hisse senedi ve VOB işlem hacimlerinde, 2009'un ilk çeyreğinin ardından başlayan artışlar, 2010 yılında da devam etmiştir. Yerli bireysel yatırımcılar, hem vadeli hem de hisse senedi işlemlerinde likiditeyi sağlayan asıl grup olmaya devam etmişlerdir.

Hisse senedi işlem hacmi, yılın ilk 6 ayında geçen yılın eş dönemine göre %61 artarak 657 milyar TL'ye ulaşmıştır. Yabancı yatırımcıların işlem hacmindeki payı krizle birlikte düşmüştür. 2008 yılında %27-28 gibi rekor paya sahip olan yabancı yatırımcıların toplam işlemlerdeki payı 2009 yılından itibaren %14-15 seviyesine gerilemiştir. 2010 yılının ilk yarısında hisse senedi işlemlerinde yabancı yatırımcıların payları değişmemiş, toplam işlemlerin 14'ünü yaratmışlardır.

Kuruluş döneminden itibaren hızlı bir büyüme sergileyen vadeli işlemlerde toplam hacim 2010/06 döneminde bir önceki yıla göre %51 artarak 431 milyar TL'ye çıkmıştır. VOB işlemlerinde aracı kurumlar ağırlıklarını korumuş, toplam işlemlerin %86'sını gerçekleştirmişlerdir.

Karşılaştırılan dönemlerde toplam kesin alım-satım SGMK işlemleri %9 artarak 691 milyar TL'ye, repo ters repo işlemleri de %13 artarak 3,2 milyar TL'ye

çıkıştır. Bu faaliyetlerde bankaların ağırlığı devam ederken, aracı kurum üzerinden yapılan SGMK işlemlerinin önemli bir bölümü yerli yatırımcılara aittir.

Krizin ardından yatırım bankacılığı faaliyetlerinde canlanma söz konusu olmuş, durgun olan halka arz faaliyetlerinde çıkış yaşanmıştır. Ayrıca, içinde bulunan dönem itibarıyla sermaye artırımları ve temettü dağıtım projelerinde yoğunlaşma olmuştur. Yılın ilk 6 ayında 8'i tahvil halkı arzı olmak üzere 21 birincil halka arz işlemi tamamlanırken, halka arz olan şirketler arasında bir aracı kurum da yer almıştır. Aynı dönemde tamamlanan toplam 79 sözleşmenin 33'ü sermaye artırımları ve temettü dağıtımına yönelik faaliyetler olmuştur.

Portföy yönetimi faaliyetlerinde de artış görülmektedir. Portföy yönetimindeki bireysel yatırımcıların artmasıyla beraber yatırımcı sayısı 1.400 olurken, ağırlığını B tipi fonların oluşturduğu toplam portföy büyüklüğü %6 artarak 4,1 milyar TL olmuştur. Portföy yönetimi şirketlerinin yönetimindeki portföy büyüklüğü de benzer artış sergilemiş ve 42 milyar TL olmuştur.

Bir diğer faaliyet alanı olan kredili işlemlere bakıldığında, piyasada yaşanan olumlu hava ile, kullanılan kredi bakiyesi önceki yıla göre %83 artarak 536 milyon TL'ye çıktığı görülmektedir.

2007 yılından itibaren azalış sergileyen aracı kurumların doğrudan sahip oldukları şube sayısı bu dönem ilk defa 5 adet artarak 161'e çıkmıştır. Acente olarak kullanılan banka şubelerinin sayısındaki artışın sürmesiyle, aracı kurumların toplam erişim ağı 6.247'e çıkmıştır.

İnternet üzerinden yapılan işlem hacimlerinde de yükseliş yaşanmıştır. İnternet kanalıyla yapılan hisse senedi işlem hacmi 2009'un eş dönemine göre 2,5 kat artmış, toplamdaki payları 6 puan artarak %19'a çıkmıştır. Toplam VOB işlemlerinin ise %29'u bu kanalla yapılmıştır. Çağrı merkezinden yapılan işlemler kısıtlı kalmıştır.

Aracı kurumların çalışan sayısında 2007'nin son çeyreğinden itibaren süregelen düşüş, 2009 Eylül itibarıyla durmuş, devam eden dönemlerde ise bir

toparlanma başlamıştır. 2010 Haziran sonu itibarıyla sektördeki çalışan sayısı 2009 Haziran sonuna göre 187, 2009 yıl sonuna göre 168 kişi artarak 4.883'e ulaşmıştır. Şube, acente ve irtibat bürolarını ifade eden merkez dışı örgütler toplam çalışanların %30'unu oluşturmaya devam etmiştir. Sayısal olarak düşüş sadece kurumsal finansman departmanı ve broker kadrolarında yaşanmıştır. 35 yaş altındaki çalışanların oranındaki azalış dikkat çekerken, sektördeki eğitim seviyesi artmıştır. Sektörde, 10 yıl altı deneyime sahip çalışanların oranı %40 civarındadır.

Efsun Ayça Değertekin
edegertekin@tspakb.org.tr

ARACI KURUMLARIN 2010/06 DÖNEMİ FİNANSAL VERİLERİ

2008 yılından bu yana diğer finans kuruluşları gibi aracı kurumlar da finansal tablolarını Sermaye Piyasası Kurulunun Seri:XI No:29 sayılı "Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği"ne dayanarak hazırlamaktadır.

Birliğimiz SPK'nın bu düzenlemesini esas alarak, aracı kurumlar, bağımsız denetim şirketleri ve Birlik temsilcilerinden oluşan bir çalışma grubu ile UMS/UFRS ve TMS/TFRS düzenlemelerine ilişkin olarak bir çalışma yapmıştır. Bu çalışma sonucunda oluşturulan "Aracı Kurum Finansal Tablo Hazırlama Rehberi" ile finansal tablo kalemleri arasındaki sınıflandırma farklılıklarına açıklık getirilmesi, kurumlar arasında uygulama birliğinin sağlanması hedeflenmiştir.

Bilindiği üzere Birliğimiz, aracı kurumların kamuya açıkladıkları finansal tabloların yanı sıra, bu tablolara ilişkin daha detaylı verileri de derlemektedir. Yeni hazırlanan rehber ile finansal tablolar ve detay verileri arasındaki sınıflandırma farklılıklarının giderilmesi amaçlanmıştır. Ancak yine de aracı kurumların finansal tabloları ile detay verileri arasında ufak farklılıklar mevcuttur. Detay verileri uygulama birliği açısından daha sağlıklı bulunduğundan, raporda çeşitli tablolarda bu verilere yer verilmiştir.

2009 ve 2010 yıllarının ilk yarısına ait solo bilanço ve gelir tablosu verilerinin karşılaştırmalı olarak sunulduğu raporumuzda, 2009 yılı için 92, 2010 yılı için 93

aracı kurumun verisi toplulaştırılmıştır. Raporda incelenen finansal verilerin detaylarına Birliğimizin internet sitesinden ulaşabilirsiniz.

BİLANÇO ANALİZİ

VARLIKLAR

2010 yılı Haziran ayı itibarıyla aracı kurum sektörünün toplam varlıkları 6,8 milyar TL'ye yükselmiştir. Likit mali yapısını koruyan sektörün toplam varlıklarının %89'unu dönen varlıklar oluşturmuştur.

Dönen Varlıklar

%56 paya sahip olan nakit ve nakit benzeri varlıklar aracı kurum sektörü bilançosunun en büyük kalemidir. Nakit ve nakit benzeri varlıklar hesabında kurumların vadeli ve vadesiz mevduatları, para piyasası alacakları, yatırım fonları ve ters repo alacakları ile müşteri mevduatları takip edilmektedir. Bu hesabın %90'ını vadeli mevduatlar oluşturmaktadır. Vadeli mevduatların kurum bazındaki dağılımına bakıldığında ise bu kalemin %42'sinin bir aracı kuruma ait olduğu görülmektedir. Bilançonun bu yapısı yükümlülükler ile birlikte değerlendirildiğinde, aracı kurum sektörünün banka kredisi ve para piyasasından borçlanarak mevduata yöneldiğine işaret etmektedir.

Aracı kurumların yatırım amacıyla tuttıkları kısa va-

Aracı Kurumların Portföy Dağılımı

	30/06/2009	30/06/2010		30/06/2009	30/06/2010
Yatırım Araçları	Bin TL	Bin TL	% Değişim	% Dağılımı	% Dağılımı
Repo ve Mevduat	2,130,967	3,581,599	68%	78%	82%
DİBS	419,038	561,171	34%	15%	13%
Hisse Senedi	77,307	52,460	-32%	3%	1%
Diğer	106,874	185,887	74%	4%	4%
Toplam	2,734,185	4,381,117	60%	100%	100%

Kaynak: TSPAKB

deli finansal yatırımlar, dönen varlıklar altında sınıflandırılan bir diğer önemli kalemdir. Aracı kurumlar 2010 Haziran sonu itibarıyla 695 milyon TL olan finansal yatırımlarının 561 milyon TL'sini kamu kesimi tahvil senet ve bonolarında değerlendirmiştir.

Finansal yatırımlar ile nakit ve nakit benzeri varlıklar kalemlerinin detayları beraber incelendiğinde, aracı kurum sektörünün portföy dağılımına dair bir değerlendirme yapmak mümkündür.

Aracı kurumların toplam yatırımları 2010/06'da bir önceki yılın aynı dönemine göre %60 artarak 4,4 milyar TL'ye yükselmiştir. Repo ve mevduatlar karşılaştırılan dönemler arasında %68 artmış ve portföy dağılımı içindeki payını 4 puan artırarak %82'ye yükseltmiştir.

2010/06'da aracı kurum sektörü, yatırımlarının %13'ünü devlet iç borçlanma senetlerinde (DİBS) değerlendirmiştir. Bu dönemde sektörün hisse senedi yatırımları %32 azalarak 52 milyon TL'ye gerilemiştir. 2010 yılının ilk çeyreğinde bu yatırımlar 114 milyon TL idi. Aracı kurumlar, 2010 yılının ilk yarısı

itibarıyla İMKB'deki hisse senetlerinin halka açık kısmının %0.04'üne (on binde 4) sahiptir.

"Diğer" kaleminde yatırım fonu, para piyasası faaliyetleri ve türev ürünler gibi yatırımlar sınıflandırılmaktadır. Bu kalemin toplam yatırımlar içindeki payı ise %4'tür.

Aracı kurumların kendi portföylerine yaptığı işlem hacmi, dönem boyunca elde ettikleri ortalama hisse senedi portföy büyüklüğüne oranlandığında, kurumların hisse senetlerini ortalama ne kadar süre elde tuttuğu hesaplanabilmektedir. Aracı kurum sektörünün 2010 yılının ilk yarısında hisse senedi portföy değeri ortalaması, elde tutulan ortalama portföy değeri olarak kabul edildiğinde, ortalama portföyleri 89 milyon TL olarak bulunmaktadır. Diğer taraftan aracı kurumlar yılın ilk yarısında kendi portföylerine 25 milyar TL'lik hisse senedi işlemi yapmıştır. Bu veriler birlikte değerlendirildiğinde, aracı kurumların ilk yarıda kendi portföylerinin 279 katı kadar işlem yaptığı sonucuna ulaşılmaktadır. Portföy için yapılan işlemin hem alım hem de satım tarafı olduğu göz önünde bulundurulursa, ilgili dönemde hisse se-

Aracı Kurum Sektörü Bilançosu

	30/06/2009	30/06/2010		30/06/2009	30/06/2010
Varlıklar	Bin TL	Bin TL	% Değişim	% Dağılımı	% Dağılımı
I. DÖNEN VARLIKLAR	4,267,055	6,055,370	42%	86%	89%
A. Nakit ve Nakit Benzerleri	2,151,756	3,810,637	77%	44%	56%
B. Finansal Yatırımlar (Kısa Vadeli)	595,651	695,104	17%	12%	10%
C. Ticari Alacaklar (Kısa Vadeli)	1,327,254	1,467,609	11%	27%	22%
D. Ana Faal. Kon. Dış. Fin. Sek. Faal. Al. (KV)	37,800	-	A.D.	1%	-
E. Diğer Alacaklar (Kısa Vadeli)	108,990	55,717	-49%	2%	1%
F. Diğer Dönen Varlıklar	43,897	26,303	-40%	1%	0%
G. Satış Ama. Elde Tutulan Duran Var.	1,707	0	A.D.	0%	0%
II. DURAN VARLIKLAR	676,819	718,575	6%	14%	11%
A. Ticari Alacaklar (Uzun Vadeli)	407	227	-44%	0%	0%
B. Ana Faal. Kon. Dış. Fin. Sek. Faal. Al. (UV)	0	-	A.D.	0%	-
C. Diğer Alacaklar (Uzun Vadeli)	12,980	11,910	-8%	0%	0%
D. Finansal Yatırımlar (Uzun Vadeli)	436,266	477,350	9%	9%	7%
E. Özkaynak Yön. Değerlenen Yat.	64,961	63,674	-2%	1%	1%
F. Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller	5,054	7,369	46%	0%	0%
G. Maddi Duran Varlıklar	118,543	125,581	6%	2%	2%
H. Maddi Olmayan Duran Varlıklar	11,147	11,037	-1%	0%	0%
I. Şerefiye	1,206	1,206	0%	0%	0%
J. Ertelenmiş Vergi Varlığı	25,500	19,702	-23%	1%	0%
K. Diğer Duran Varlıklar	756	518	-31%	0%	0%
TOPLAM VARLIKLAR	4,943,874	6,773,945	37%	100%	100%

Kaynak: TSPAKB

A.D.: Anlamlı Değişim

nedi portföylerinin 140 (=279/2) defa el değiştirdiği hesaplanmaktadır. Bir diğer ifadeyle, 2010 yılının ilk yarısında aracı kurumlar hisse senedi portföylerini ortalama olarak 1,3 (=182/140) gün ellerinde tutmuştur.

Bilanço yapısına geri dönülecek olunursa, ticari alacakların sektörün bilançosunda yer alan bir diğer önemli hesap olduğu görülmektedir. 2010 Haziran sonu itibarıyla 1,5 milyar TL düzeyinde olan ticari alacaklar, toplam varlıkların %22'sini oluşturmaktadır. Bu hesapta, ticari alacakların alt kalemleri olan müşterilerden alacaklar ile kredili müşterilerden alacaklar ön plana çıkmaktadır.

Müşterilerin takas alacaklarını içeren müşterilerden alacaklar kalemi 2010/06'da 548 milyon TL'ye ulaşmış, karşılaştırılan dönemler arasında %16 gerilemiştir. Bankalar kaleminde olduğu gibi, müşterilerden alacaklar kaleminde de kurumlar arası yoğunlaşma oldukça yüksektir. Sektörün toplam müşterilerden alacaklarının %62'si bir aracı kuruma aittir.

Ticari alacaklardaki bir diğer önemli kalem %36 paya sahip olan kredili müşterilerden alacaklar kalemidir. "Faaliyet Verileri" bölümünde değinildiği gibi, aracı kurumların 2010 Haziran sonunda müşterilerine kullandırdıkları kredi hacmi geçen yılın aynı dönemine göre %84 artmıştır.

2009 yılında ana faaliyet konusu dışındaki finans sektörü faaliyetlerinden alacaklar kaleminde bazı aracı kurumlar müşterileri adına yaptıkları borsa para piyasası işlemlerini ve çeşitli alacaklarını takip etmekteydi. Ancak, 2010 yılında hazırlanan Aracı Kurum Finansal Tablo Hazırlama Rehberinde belirtildiği gibi, bu başlıkta aracı kurumların konsolidasyona tabi faktoring, sigorta şirketi gibi diğer finans sektörü kollarında faaliyet gösteren iştiraklerinin alacakları takip edilmelidir.

Bu nedenle, yorum farkından dolayı 2009/06'da 37.800 TL olarak belirtilen kalem 2010/06'da sıfırlanmıştır.

Verilen depozito ve teminatlar ile diğer çeşitli alacakların sınıflandırıldığı kısa vadeli diğer alacaklar kalemi 2009/06'ya göre yarı yarıya azalarak 56 milyon TL'ye gerilemiştir. Bu düşüş, diğer alacakların dağılımındaki payının %1'e gerilemesine neden olmuştur.

2010/06'da 26 milyon TL olan diğer dönen varlıklar kaleminde gelecek aylara/yıllara ait giderler, peşin ödenen vergiler ve gelir tahakkukları gibi diğer varlıklar takip edilmektedir.

Satış amacıyla elde tutulan kısa vadeli duran varlıklar 2009 yılında bir aracı kurumun aynı grup bünyesine katılan başka bir aracı kuruma devredeceği aktiflere işaret etmekteydi. 2010 yılında bu kalemden bir bakiye bulunmamaktadır.

Duran Varlıklar

Bilançonun %11'ini oluşturan duran varlıklar karşılaştırılan dönemler arasında %6 artarak 719 milyon TL'ye yükselmiş olsa da, bu hesabın dağılımındaki payı %11'e gerilemiştir.

Duran varlıkların en önemli kalemi %7 paya sahip olan uzun vadeli finansal yatırımlardır. Aracı kurum sektörünün uzun vadeli finansal yatırımları 2010 Haziran sonu itibarıyla 477 milyon TL'dir.

Kısa vadeli finansal yatırımlarda olduğu gibi, aracı kurumların uzun vadeli finansal yatırımları da detaylar göz önüne alınarak detaylandırılabilir. Detaylardan derlenen bu rakamlar ile bilanço verileri arasında sınıflandırma farklılıkları olabilmektedir. Örneğin, bilançoda 477 milyon TL olarak belirtilen uzun vadeli finansal yatırımlar bu tabloda 475 milyon TL'dir.

Hisse senetleri %48 pay ile aracı kurumların uzun

Aracı Kurumların Uzun Vadeli Finansal Yatırımları

	30/06/2009	30/06/2010		30/06/2009	30/06/2010
Yatırım Araçları	Bin TL	Bin TL	% Değişim	% Dağılımı	% Dağılımı
Hisse Senetleri*	180,881	230,003	27%	42%	48%
Kamu Kesimi SGMK	122,651	100,911	-18%	28%	21%
Diğer*	128,588	144,088	12%	30%	30%
Toplam	432,119	475,002	10%	100%	100%

Kaynak: TSPAKB

*Bazı aracı kurum iştirakleri bu kalemden takip edilmektedir.

vadeli finansal yatırımları içinde ilk sırada yer almaktadır. Karşılaştırılan dönemler arasında hisse senedi fiyatlarındaki çıkış, bu yatırımların %27 artışla 230 milyon TL'ye yükselmesinde etkili olmuştur.

Hisse senetlerini %21 payla kamu kesimi sabit getirili menkul kıymet portföyü takip etmektedir. Büyük bir bölümü İMKB ve Takasbank'ta teminat olarak bulundurulmuş bu kıymetler 2010/06 itibariyle 101 milyon TL'dir.

"Diğer" başlığı altında bazı aracı kurumlar Takasbank ve Gelişen İşletmeler Piyasası gibi iştiraklerini, bazı aracı kurumlar ise konsolidasyona tabi iştiraklerini takip etmektedir. 2010/06 itibariyle aracı kurum sektörünün uzun vadeli diğer finansal yatırımları %12 artarak 144 milyon TL'ye yükselmiştir.

Duran varlıklar altında yer alan bir diğer kalem olan özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımlarda ise yalnızca iştirakler toplanmaktadır. Bu kalem, 2010/06 sonu itibariyle 64 milyon TL'dir.

Toplam varlıkların %2'sini duran varlıklar oluşturmaktadır. Maddi duran varlıklar altında sınıflandırılan binalar 79 milyon TL ile bu hesabın en büyük kalemidir.

YÜKÜMLÜLÜKLER

2010 yılının ilk yarısı itibariyle kısa vadeli yükümlülükler dağılımı içindeki ağırlığını %66'ya yükseltmiştir. Bu artışa paralel olarak, özkaynakların payı 7 puanlık düşüş ile %33'e gerilerken, uzun vadeli yükümlülüklerin payı %1'de kalmaya devam etmiştir.

Kısa Vadeli Yükümlülükler

2010/06 sonu itibariyle kısa vadeli yükümlülükler 4,5 milyar TL seviyesine yükselmiştir. Bu yükselişe en önemli katkıyı iki kattan fazla artan finansal borçlar hesabı sağlamıştır. Finansal borçlar hesabının en büyük kalemi %78 paya sahip olan para piyasasına borçlardır. Bu kalemin kurum bazında detayına bakıldığında ise para piyasasına borçların %89'unun 3 aracı kuruma ait olduğu görülmektedir. Bu aracı kurumların bilançoları, para piyasasından borçlanıp mevduata yöneldiklerini işaret etmektedir.

Finansal borçlar altındaki bir diğer önemli kalem, karşılaştırılan dönemler arasında 3 kata yakın artış gösteren banka kredileridir. 2009/06'da finansal borçlar içindeki %16 olan payını 2010/06'da %21'e yükselten banka kredilerinde, para piyasasında olduğu gibi, aracı kurumlar arasında bir yoğunlaşma mevcuttur. 2010/06 itibariyle sektörün sahip olduğu banka kredileri toplamının yarısı bir aracı kuruma aittir. Bu aracı kurum kullandığı banka kredisini mevduatta değerlendirmiştir.

Ticari borçlar %22 pay ile yükümlülüklerin ikinci önemli hesabıdır. 2010/06 itibariyle 1,5 milyar TL olan ticari borçların dörtte üçü müşterilere borçlar kaleminde oluşmaktadır. Bu borçlar, genel olarak kurumların Takasbank'tan alıp müşteri hesaplarına aktaracağı tutarları ifade etmektedir. Bu hesaplar, bilançonun aktif tarafında yer alan Takasbank ve müşterilerden alacaklar kalemleriyle paralel olarak çalışmaktadır.

Kısa vadeli diğer borçlar kalemi altında alınan avanslar, depozito ve teminatlar, vergi dairelerine borçlar ile ilişkili taraflara ticari olmayan borçlar takip edilmektedir. 2010/06 itibariyle sektörün sahip olduğu kısa vadeli diğer borçlar 35 milyon TL seviyesindedir.

2009/06'da ana faaliyet konusu dışındaki finans sektörü faaliyetlerinden borçlar kaleminde, varlıklar tarafında olduğu gibi, ağırlıklı olarak bazı aracı kurumların müşterilerine ait borsa para piyasası borçları takip edilmekteydi. Ancak 2010 yılından bu yana, aracı kurumların iştiraklerine ait borçlar bu kalem altında sınıflandırılmaktadır. Solo finansal tablolarda kullanılmaması gereken bu kalemde 2010/06 döneminde bakiye bulunmamaktadır.

Aracı Kurum Finansal Tablo Hazırlama Rehberiyle birlikte, finansal tablo formatına 2010 yılında çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin kısa vadeli karşılıklar kalemi eklenmiştir. Ağırlıklı olarak personel izin ve prim gibi çeşitli karşılıkların sınıflandırıldığı bu kalem 2010/06 itibariyle 31 milyon TL'dir.

Uzun Vadeli Yükümlülükler

2010 Haziran sonu itibariyle 36 milyon TL olan uzun vadeli yükümlülüklerin dağılımı içindeki payı %1'dir.

Aracı Kurum Sektörü Bilançosu					
Kaynaklar	30/06/2009 Bin TL	30/06/2010 Bin TL	% Değişim	30/06/2009 % Dağılımı	30/06/2010 % Dağılımı
I. KISA VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER	2,935,253	4,499,431	53%	59%	66%
A. Finansal Borçlar (Kısa Vadeli)	1,351,112	2,900,191	115%	27%	43%
B. Diğer Finansal Yükümlülükler (Kısa Vadeli)	35,191	5,059	-86%	1%	0%
C. Ticari Borçlar (Kısa Vadeli)	1,354,846	1,476,609	9%	27%	22%
D. Diğer Borçlar (Kısa Vadeli)	36,480	35,473	-3%	1%	1%
E. Ana Faal. Kon. Dış. Fin. Sek. Faal. Borçlar (KV)	26,938	-	A.D.	1%	-
F. Devlet Tesvik ve Yardımları (Kısa Vadeli)	0	0	A.D.	0%	0%
G. Dönem Kârı Vergi Yükümlülüğü	19,381	14,596	-25%	0%	0%
H. Borç Karşılıkları (Kısa Vadeli)	35,800	15,860	-56%	1%	0%
I. Çalışanlara Sağlanan Faydalara İliş. Karş. (KV)	-	31,008	A.D.	-	0%
J. Diğer Yükümlülükler (Kısa Vadeli)	75,148	20,634	-73%	2%	0%
K. Satış Amacıyla Elde Tutulan Dur. Var. İliş. Yük.	357	0	A.D.	0%	0%
II. UZUN VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER	38,346	35,689	-7%	1%	1%
A. Finansal Borçlar (Uzun Vadeli)	4,498	4,332	-4%	0%	0%
B. Diğer Finansal Yükümlülükler (Uzun Vadeli)	0	63	A.D.	0%	0%
C. Ticari Borçlar (Uzun Vadeli)	988	42	-96%	0%	0%
D. Diğer Borçlar (Uzun Vadeli)	819	248	-70%	0%	0%
E. Ana Faal. Kon. Dış. Fin. Sek. Faal. Borçlar (UV)	0	-	A.D.	0%	-
F. Devlet Tesvik ve Yardımları (Uzun Vadeli)	0	0	A.D.	0%	0%
G. Borç Karşılıkları (Uzun Vadeli)	5	5	0%	0%	0%
H. Çalışanlara Sağlanan Faydalara İliş. Karş. (UV)	22,414	23,678	6%	0%	0%
I. Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü	9,576	7,146	-25%	0%	0%
J. Diğer Yükümlülükler (Uzun Vadeli)	46	175	281%	0%	0%
III. ÖZKAYNAKLAR	1,970,275	2,238,825	14%	40%	33%
A. Ana Ortaklığa İlişkin Özkaynaklar	1,970,275	2,238,825	14%	40%	33%
1. Ödenmiş Sermaye	1,028,827	1,170,343	14%	21%	17%
2. Sermaye Düzeltmesi Farkları	321,409	317,542	-1%	7%	5%
3. Karşılıklı İştirak Sermaye Düzeltmesi (-)	0	0	A.D.	0%	0%
4. Hisse Senetleri İhraç Primleri	40,657	0	A.D.	1%	0%
5. Değer Artış Fonları	72,882	107,649	48%	1%	2%
6. Ortak Kontrol Altındaki İşl. Birleşmeleri Etkisi	0	0	A.D.	0%	0%
7. Yabancı Para Çevrim Farkları	-14	-72	426%	0%	0%
8. Kârdan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler	145,084	155,350	7%	3%	2%
9. Geçmiş Yıllar Kâr/Zararları	188,431	262,869	40%	4%	4%
10. Net Dönem Kârı/Zararı	172,998	225,143	30%	3%	3%
B. Azınlık Payları	0	0	A.D.	0%	0%
TOPLAM KAYNAKLAR	4,943,874	6,773,945	37%	100%	100%

Kaynak: TSPAKB

A.D.: Anlamı Değil

Uzun vadeli yükümlülüklerin en büyük kalemini çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin uzun vadeli karşılıklar oluşturmaktadır. Kıdem tazminatı karşılıklarını içeren uzun vadeli bu karşılıklar 2010/06'da 24 milyon TL olmuştur.

4 milyon TL olan uzun vadeli finansal borçların tamamına yakını banka kredileri oluşturmaktadır. Ayrıca, 2010 Haziran sonu itibarıyla sektörün ertelenmiş vergi yükümlülüğü 7 milyon TL'dir.

Özkaynaklar

Aracı kurum sektörünün özkaynakları 2010/06 itibarıyla 2,2 milyar TL seviyesindedir. Karşılaştırılan dönemler arasında kısa vadeli yükümlülüklerdeki hızlı yükseliş, dönemler arasında %14 artan özkaynakların, toplam dağılım içindeki payının %40'tan %33'e gerilemesine neden olmuştur.

Aracı kurumların özkaynaklarının yarısını ödenmiş sermaye oluşturmaktadır. Ödenmiş sermayeden kaynaklanan enflasyon düzeltmesi farkları Haziran sonunda 318 milyon TL'dir.

2009/06'da İş Yatırım Menkul Değerler A.Ş.'nin halka arz edilmesinden kaynaklanan 41 milyon TL değerindeki hisse senedi ihraç primleri, kurumun ödenmiş sermayesine eklendiği için sıfırlanmıştır.

Değer artış fonları, doğrudan gelir tablosuyla ilişkilendirilemeyip özkaynağa aktarılan tutarları ifade etmektedir. Bu fonlar karşılaştırılan dönemler arasında %48 artış göstererek 108 milyon TL'ye yükselmiştir. Bu artışta bir aracı kurumun borsada işlem gören iştirakinin değer artışı etkili olmuştur.

2010 yılının ilk yarısında aracı kurumların net dönem kârı %30 artarak 225 milyon TL'ye yükselmiştir.

Azınlık payları, konsolide mali tablo açıklayan aracı kurumların iştiraklerinde, kendilerine ait olmayan kârlarını göstermektedir. Solo tablolarda azınlık payları kaleminde bakiye bulunmamaktadır.

SONUÇ

2010 yılının ilk yarısında aracı kurumların aktifleri %37 artarak 6,8 milyar TL'ye yükselmiştir. Mali ya-

palarını güçlendirmeye devam eden aracı kurumlar, aynı zamanda likit pozisyonlarını korumuştur. Sektörün bilanço yapısı dönen varlıkların payının %89'a yükseldiğini göstermiştir. Bu dönemde, aracı kurum sektörü para piyasası aracılığıyla veya banka kredisi yoluyla borçlanıp, mevduata yönelmiştir. Aracı kurumların özkaynakları ise 2,2 milyar TL seviyesinde olmuştur.

GELİR TABLOSU ANALİZİ

Aracı kurumların gelir tablosu 2008 yılından bu yana iki ana başlık altında detaylandırılmaktadır. Kurumlar devam ettirdiği faaliyetlerini "Sürdürülen Faaliyetler" altında izlerken, mali tablonun son günü itibarıyla durdurduğu faaliyetlere ilişkin dönem içinde oluşan gelir ve giderlerini "Durdurulan Faaliyetler" altında takip etmektedir.

Sürdürülen faaliyetler hesabında sınıflandırılan ilk kalem satış gelirleridir. Bu kalem altında aracı kurumların kendi portföylerine yaptıkları menkul kıymet satışları, aracılık komisyon gelirleri, diğer hizmet gelirleri ve esas faaliyetlerden diğer gelirleri yer almaktadır. Bir sonraki kalem olan satışların maliyetinde ise kurumların kendi portföylerine aldıkları menkul kıymetlerin maliyeti takip edilmektedir.

Satış gelirlerinden satışların maliyeti düşüldüğü zaman ulaşılan ticari faaliyetlerden brüt kâr/zarar, 2010 yılının ilk yarısında %66 artarak 482 milyon TL'ye yükselmiştir.

Konsolide finansal tablo hazırlayan aracı kurumların sermaye piyasası dışında finans sektöründe faaliyet gösteren faktoring, sigorta şirketi gibi iştiraklerinin faiz, ücret, prim ve komisyon gibi gelirleri/giderleri "Ana Faaliyet Konusu Dışındaki Finans Sektörü Faaliyetlerinden Brüt Kâr/Zarar" kaleminde takip edilmelidir. Ancak bazı kurumların farklı yorumlamalar sebebiyle bazı hizmet gelirlerini bu kalem altında takip ettiği görülmüştür. 2010/06 dönemi sonu itibarıyla gelir tablosunda 65 milyon TL tutan bu gelirler detaylarda esas faaliyetlerden diğer gelirler altında takip edilmiştir. Bu tutarın neredeyse tamamı tek bir kurumdan kaynaklanmaktadır.

Brüt kâr/zarar, ticari ve finans sektörü faaliyetlerin-

Aracı Kurum Sektörünün Gelir Tablosu				
	30/06/2009	30/06/2010	30/06/2009	30/06/2010
	Bin TL	Bin TL	% Değişim	% Dağılımı
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER				
A. Satış Gelirleri (net)	44,054,096	75,914,821	72%	A.D.
B. Satışların Maliyeti (-)	-43,763,979	-75,432,329	72%	A.D.
R1. Ticari Faaliyetlerden Brüt Kar/Zarar	290,117	482,492	66%	88%
C. Faiz, Ücret, Prim, Komisyon ve Diğer Gelirler	115,354	65,443	-43%	12%
D. Faiz, Ücret, Prim, Komisyon ve Diğer Giderler (-)	-8,903	-106	-99%	0%
R2. Ana Faal. Konusu Dış. Fin. Sek. Faal. Brüt Kâr/Zarar	106,450	65,337	-39%	12%
P1. BRÜT KAR/ZARAR	396,567	547,829	38%	100%
E. Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri (-)	-35,319	-48,591	38%	-9%
F. Genel Yönetim Giderleri (-)	-324,323	-360,647	11%	-66%
G. Araştırma ve Geliştirme Giderleri (-)	-77	-157	104%	0%
H. Diğer Faaliyet Gelirleri	41,824	17,570	-58%	3%
I. Diğer Faaliyet Giderleri (-)	-12,134	-7,010	-42%	-1%
P2. FAALİYET KARI/ZARARI	66,538	148,994	124%	27%
J. İştirak Kar/Zararlarından Paylar	4,448	2,860	-36%	1%
K. Esas Faaliyet Dışı Finansal Gelirler	172,136	186,855	9%	34%
L. Esas Faaliyet Dışı Finansal Giderler (-)	-43,445	-70,162	61%	-13%
P3. SÜRDÜRÜLEN FAAL. VERGİ ÖNCESİ KAR/ZARAR	199,677	268,547	34%	49%
M. Sürdürülen Faaliyetlerden Vergi Gelir/Gideri	-27,328	-43,404	59%	-7%
N. Dönem Vergi Gelir/Gideri	-32,896	-46,393	41%	-8%
O. Erteleilmiş Vergi Gelir/Gideri	5,568	2,988	-46%	1%
P4. SÜRDÜRÜLEN FAAL. DÖNEM KARI/ZARARI	172,349	225,143	31%	41%
DURDURULAN FAALİYETLER				
P. Durdurulan Faaliyetlerin Vergi Sonrası Dönem Karı/Zararı	650	0	A.D.	A.D.
P5. DÖNEM KARI/ZARARI	172,998	225,143	30%	41%
P6. Azınlık Payları	0	0	A.D.	A.D.
P7. Ana Ortaklık Payları	172,998	225,143	30%	44%
Kaynak: TSPAKB				
A.D: Anlamı Değil				

den elde edilen kâr/zararların toplanmasıyla elde edilmektedir. Sektörün toplam gelirlerini ifade eden brüt kâr rakamı 2010 yılının ilk yarısında %38 artarak 548 milyon TL'ye yükselmiştir.

GELİR DAĞILIMI

Aracı kurum sektörünün gelir yapısı gelir tablosunun detayları esas alınarak incelenmiştir. Detaylardan üretilen tablolar, uygulama birliği açısından aracı kurumların verilerini daha sağlıklı bir biçimde göstermektedir. Bu sebeple gelir dağılımı analizinde detaylardan derlenen rakamlar baz alınarak değerlendirme yapılmaktadır.

Farklı uygulamalar dolayısıyla, gelir tablosu ile detayları arasında sınıflandırma farklılıkları oluşabilmektedir. Örneğin, özet gelir tablosunda yer alan toplam gelirler (brüt kâr) 547,8 milyon TL iken, detaylardan oluşturulan "Gelir Kompozisyonu" tablosunda 547,9 milyon TL'dir.

Aracı kurumların gelirleri 2009 yılının ilk yarısına göre %36 artarak 548 milyon TL'ye yükselmiştir. Toplam gelirlerin %68'ini oluşturan net komisyon gelirleri aracı kurumların en önemli gelir kaynağı olmaya devam etmektedir. Komisyon gelirleri 2010 yılının ilk altı ayında geçen senenin aynı dönemine göre %48 artarak 370 milyon TL'ye yükselmiştir.

Kurumsal finansman ve varlık yönetimi gelirlerini içeren hizmet gelirleri kalemi ise karşılaştırılan dönemler arasında %49 artarak 97 milyon TL'ye yükselmiştir. 2009 yılına göre %28 gerileyen alım-satım kâr/zararları ise 19 milyon TL'ye düşmüş, toplam gelir dağılımı içindeki payı %3'e gerilemiştir. Ağırlıklı olarak kredili işlemlerden elde edilen gelirleri içeren diğer gelirler başlığı ise 62 milyon TL seviyesinde kalmıştır.

Gelir kompozisyonunun değişimine üçer aylık dönemlerle bakıldığında ise 2010 yılının ilk çeyreğinde kadar gelirlerin arttığı görülmektedir. Yılın ikinci çeyreğinde ise hafif bir gerileme yaşanmıştır. Son çeyrekte hizmet gelirleri artarken, net komisyon gelirlerinde düşüş yaşanmıştır.

Net Komisyon Gelirleri

Aracı kurumların hisse senedi, vadeli işlem sözleşmeleri ve SGMK gibi menkul kıymet işlemlerinden elde ettikleri komisyonlardan, müşterilere ve acen- telere ödenen komisyon iadelerinin düşülmesiyle net komisyon gelirleri hesaplanmaktadır. Bu gelirler, 2010 yılının ilk yarısında %48 artarak 370 milyon TL'ye yükselmiştir.

Hisse senedi işlemlerinden elde edilen komisyon- lar net komisyon gelirleri içindeki payını 2009/06'da %79'dan 2010/06'da %82'ye yükseltmiştir. Karşı-

Gelir Kompozisyonu					
	30/06/2009	30/06/2010		30/06/2009	30/06/2010
	Bin TL	Bin TL	% Değişim	% Dağılımı	% Dağılımı
Net Komisyon Gelirleri	250,790	370,182	48%	62%	68%
Hizmet Gelirleri	65,250	97,017	49%	16%	18%
Alım-Satım ve Türev Kâr/Zararı	25,645	18,561	-28%	6%	3%
Diğer Gelirler	62,101	62,158	0%	15%	11%
Toplam	403,785	547,919	36%	100%	100%

Kaynak: TSPAKB

Gelir Kompozisyonu (Bin TL)					
	2Ç09	3Ç09	4Ç09	1Ç10	2Ç10
Net Komisyon Gelirleri	159,868	160,605	160,279	192,605	177,577
Hizmet Gelirleri	17,352	32,137	51,263	46,325	50,692
Alım-Satım ve Türev Kâr/Zararı	31,380	18,643	13,103	9,474	9,087
Diğer Gelirler	22,172	22,980	28,243	26,425	35,733
Toplam	230,772	234,366	252,888	274,829	273,090

Kaynak: TSPAKB

Net Komisyon Gelirleri					
	30/06/2009	30/06/2010		30/06/2009	30/06/2010
	Bin TL	Bin TL	% Değişim	% Dağılımı	% Dağılımı
Hisse Senedi	196,999	303,040	54%	79%	82%
Vadeli İşlem	47,011	61,432	31%	19%	17%
SGMK	6,478	5,650	-13%	3%	2%
Yabancı MK	303	61	-80%	0%	0%
Toplam	250,790	370,182	48%	100%	100%

Kaynak: TSPAKB

laştırılan dönemler arasında hisse senedi işlem hacmindeki yükseliş %61 olurken, komisyonlardaki artış %54'te kalmıştır. Sektörün bu dönemdeki efektif komisyon oranı ise %0.050'den (yüzbinde 50) %0.048'e (yüzbinde 48) gerilemiştir. Hesaplanan bu oran, yatırımcılardan tahsil edilen komisyon oranı olarak değil, aracı kurumların gelirleri olarak değerlendirilmelidir.

Komisyon gelirlerinde ikinci sırayı vadeli işlem sözleşmelerinden elde edilen gelirler almaktadır. Bu komisyon gelirleri 47 milyon TL'den 61 milyon TL'ye yükselmiştir. Vadeli işlemler %50 artarken, bu işlemlerden elde edilen komisyonlar %31 artmıştır. VOB işlemlerindeki efektif komisyon oranı ise karşılaştırılan dönemler arasında %0.021'den (yüzbinde 21) %0.018'e (yüzbinde 18) gerilemiştir.

Sabit getirili menkul kıymet işlemlerinden elde edilen komisyon gelirlerinin payı ise yalnızca %2'dir. 2010/06'da SGMK işlemlerinden 6 milyon TL, yabancı menkul kıymet işlemlerinden ise 61.000 TL gelir elde edilmiştir.

Hizmet Gelirleri

Aracı kurumların toplam gelirlerinin %18'ini oluşturan hizmet gelirleri 2009/06'ya göre %49 artarak 97 milyon TL'ye yükselmiştir. Hizmet gelirleri altında varlık yönetimi, kurumsal finansman gelirleri ve

diğer komisyon ve gelirler sınıflandırılmaktadır.

Yatırım fonu yönetim ve satış komisyonları ile portföy yönetimi komisyonla-

rından oluşan varlık yönetimi gelirleri %16 artarak 36 milyon TL olmuştur. Bu gelirler arasında yatırım fonu yönetim komisyonları ön plana çıkmaktadır. Faaliyet verilerinin incelendiği bölümde de yer verildiği gibi, 34 aracı kurumun portföy yönetimi faaliyeti gösterdiği 2010/06 döneminde sektör 23 milyon TL'lik yatırım fonu yönetim komisyonu elde etmiştir.

Kurumsal finansman gelirleri, halka arz, işletme satın alma/birleşme, sermaye artırımı, temettü dağıtımı gibi işlemlerden elde edilen gelirleri ifade etmektedir. 2010 yılının ilk altı ayında 2 kattan fazla artış gösteren kurumsal finansman gelirleri 32 milyon TL'ye çıkmış ve hizmet gelirleri içindeki payını %19'dan %33'e yükseltmiştir.

Kurumsal finansman gelirlerinin detaylarına bakıldığında, bu gelirlerdeki artışın halka arzlardan elde edilen gelirlerden kaynaklandığı görülmektedir. 2009 yılının ilk altı ayında yalnızca bir halka arz tamamlanırken, bu sayı 2010 yılının ilk altı ayında 11'e yükselmiştir. Ayrıca, aracı kurumlar 2010 yılında 8 tahvil halka arzı gerçekleştirmiştir. Halka arz faaliyetlerindeki bu yükseliş neticesinde, elde edilen gelirler 2009/06'da 24.000 TL'den 2010/06'da 17 milyon TL'ye yükselmiştir.

Satın alma-birleşme faaliyetlerinden elde edilen gelirler 2010 yılının ilk altı ayında 2,5 katlık artış göstererek 11 milyon TL'ye yükselmiştir. 2009/06'da oldu-

Hizmet Gelirleri					
	30/06/2009	30/06/2010		30/06/2009	30/06/2010
	Bin TL	Bin TL	% Değişim	% Dağılımı	% Dağılımı
Varlık Yönetimi Gelirleri	30,729	35,562	16%	47%	37%
Kurumsal Finansman Gelirleri	12,700	31,543	148%	19%	33%
Diğer Komisyon ve Gelirler	21,820	29,913	37%	33%	31%
Toplam	65,250	97,017	49%	100%	100%

Kaynak: TSPAKB

Kurumsal Finansman Gelirleri

	30/06/2009	30/06/2010		30/06/2009	30/06/2010
	Bin TL	Bin TL	% Değişim	% Dağılımı	% Dağılımı
Halka Arz	24	16,847	A.D.	0%	53%
İşletme Satın Alma/Birleşme	4,299	10,853	152%	34%	34%
Ser. Art.-Tem. Dağ.	1,226	1,198	-2%	10%	4%
Diğer Danışmanlık	7,152	2,644	-63%	56%	8%
Toplam	12,700	31,543	148%	100%	100%

Kaynak: TSPAKB

A.D.: Anlamlı Değil

ğu gibi bir aracı kurum, bu gelirlerin neredeyse tamamına sahiptir.

Sermaye artırım ve temettü dağıtım faaliyetlerinden elde edilen gelirlerde ise karşılaştırılan dönemler arasında hafif bir gerileme olmuştur. 1 milyon TL düzeyinde olan bu gelirlerin kurumsal finansman gelirleri içindeki payı %4'tür.

Kurumsal finansman gelirleri altında yer alan diğer gelirler, bir önceki yıla göre yarı yarıya azalarak 3 milyon TL'ye gerilemiştir. Bu değişimde, 2009 yılının ilk yarısında yurtdışına danışmanlık hizmeti veren bir aracı kurumun elde ettiği gelirlerdeki düşüş rol oynamıştır.

Hizmet gelirleri başlığı altında yer alan diğer komisyon ve gelirler; aracı kurumların EFT, virman, saklama ücretleri gibi işlemlerden elde ettikleri komisyonlar ile yatırım danışmanlığı gelirlerini içermektedir. Hizmet gelirleri içinde %32 paya sahip olan diğer gelirler 2010/06'da 30 milyon TL düzeyindedir.

Alım-Satım ve Türev İşlem Kâr/Zararları

Aracı kurumların kendi portföylerine yaptığı işlemleri ifade eden alım satım kâr/zararları 2010 yılının ilk yarısında 19 milyon TL olup toplam gelirler içinde

%3 paya sahiptir.

2009/06'da kendi portföylerine yaptıkları hisse senedi işlemlerinden 7 milyon TL zarar eden aracı kurumlar, 2010/06'da 12 milyon TL kâr kaydetmişlerdir. Bu veriye daha detaylı bakıldığı zaman 2009 yılında sektörün zarar tutarının özellikle bir aracı kurumdan kaynaklandığı, 2010 yılında ise kâr/zarar tablosunun nispeten daha dengeli bir yapıya kavuştuğu görülmektedir.

Aracı kurumların devlet iç borçlanma senetleri işlemlerinden elde ettiği kâr 2010 yılının ilk yarısında %63 gerileyerek 7 milyon TL'ye düşmüştür. Aynı dönemde, kurumlar yabancı menkul kıymet işlemlerinden 2 milyon TL kâr elde etmiştir.

Portföye yapılan işlemlerden en büyük zarar türev işlemlerinde yaşanmıştır. 2009 yılının ilk yarısında bu işlemlerden 5 milyon TL kâr elde eden kurumlar, 2010 yılının aynı döneminde 3 milyon TL zarar etmişlerdir. Zararın önemli bir kısmı bir aracı kurumdan kaynaklanmaktadır.

Esas Faaliyetlerden Diğer Gelirler

Esas faaliyetlerden diğer gelirlerin %65'ini müşterilerden alınan faiz gelirleri oluşturmaktadır. Faaliyet verilerinde değinildiği gibi, kredili işlemlerdeki artışa paralel olarak müşterilerden alınan faiz gelirleri 40 milyon TL'ye yükselmiştir.

Ana faaliyet konusu dışındaki finans sektörü faaliyetlerinden brüt kâr/zarar kaleminde, aracı kurumların konsolidasyon kapsamındaki sigorta ve faktoring gibi finans sektörü iştiraklerinden elde ettikleri gelirler sınıflandırılmaktadır. Ancak, 2009 yılının ilk çeyreğinde bu kaleminde yer alan

Alım-Satım ve Türev İşlem Kâr/Zararları

	30/06/2009	30/06/2010	
	Bin TL	Bin TL	% Değişim
Hisse Senetleri	-7,424	12,270	A.D.
DİBS	22,951	7,190	-69%
Yatırım Fonları	2,325	956	-59%
Yabancı Menkul Kıymet	4,984	2,125	-57%
Özel SGMK	-1,695	-626	-63%
Türev İşlemler	4,503	-3,354	A.D.
Toplam	25,645	18,561	-28%

Kaynak: TSPAKB

A.D.: Anlamlı Değil

Esas Faaliyetlerden Diğer Gelirler

	30/06/2009	30/06/2010		30/06/2009	30/06/2010
	Bin TL	Bin TL	% Değişim	% Dağılımı	% Dağılımı
Esas Faaliyetlerden Diğer Gelirler	30,770	62,158	102%	50%	100%
Müşterilerden Alınan Faiz Gelirleri	27,172	40,144	48%	44%	65%
Diğer Esas Faaliyet Gelirleri	3,597	22,015	512%	6%	35%
Ana Faal. Kon. Dış. Fin. Sek. Faal. Brüt K/Z	31,331	-	A.D.	50%	-
Toplam	62,101	62,158	0%	100%	100%

Kaynak: TSPAKB

A.D.: Anlamalı Değil

tutarın büyük çoğunluğu bir aracı kurumun arbitraj işlemlerinden elde ettiği kâr rakamını yansıtıyordu. İlgili aracı kurum 2010 yılında bu gelirlerini diğer esas faaliyetlerinden gelirler başlığı altında sınıflandırmaya başlamıştır. Dolayısıyla, diğer esas faaliyet gelirleri 2010 yılında 22 milyon TL'ye yükselmiştir.

GİDER DAĞILIMI

2010 yılının ilk yarısında sektörün toplam giderleri 2009 yılının aynı dönemine göre %14 artarak 409 milyon TL'ye yükselmiştir.

Artan işlem hacimlerine bağlı olarak, işlem payları iki misline çıkmış, bunun etkisiyle pazarlama, satış, Ar-Ge giderleri, 2010 yılının ilk yarısında 49 milyon TL'ye yükselmiştir.

Gider dağılımının yarısını genel yönetim giderleri altında sınıflandırılan personel giderleri oluşturmaktadır. Bu gider kalemine ücretlerin yanı sıra, çalışanlarla ilgili sigorta, servis, yemek, özel sağlık sigorta-

sı gibi yan ödeme ve giderler de dahil edilmektedir. Karşılaştırılan dönemler arasında %13 artan personel giderleri 217 milyon TL'ye yükselmiştir.

Sektördeki ortalama çalışan sayısı 2009/06'da 4.851'den, 2010/06'da 4.800'e gerilemiştir. Çalışan sayısı personel giderleriyle birlikte ele alındığında, karşılaştırılan dönemler arasında bir çalışanın aylık ortalama maliyetinin 6.607 TL'den, 7.544 TL'ye yükseldiği görülmektedir.

İtfa payları "Aracı Kurum Finansal Tablo Hazırlama Rehberi"ne bağlı olarak detaylandırılan yeni bir kalem iken, 2010/06 döneminde 864.000 TL tutar bu başlıkta takip edilmiştir.Özel yazılım hakları gibi maddi olmayan duran varlıkların gider haline getirilmesine itfa payı denmektedir.

Kira, elektrik, su, telefon, bilgi işlem altyapısı gibi giderleri kapsayan diğer genel yönetim giderleri ise 97 milyon TL ile toplam giderlerin dörtte birini oluşturmaktadır.

Gider Dağılımı

	30/06/2009	30/06/2010		30/06/2009	30/06/2010
	Bin TL	Bin TL	% Değişim	% Dağılımı	% Dağılımı
Pazarlama, Satış, Ar-Ge Giderleri	36,112	49,198	36%	10%	12%
İşlem Payları	18,294	38,400	110%	5%	9%
Diğer Pazarlama, Satış, Ar-Ge Giderleri	17,819	10,798	-39%	5%	3%
Genel Yönetim Giderleri	324,359	360,198	11%	90%	88%
Personel Giderleri	192,282	217,264	13%	53%	53%
Vergi, Resim ve Harç Giderleri	15,189	18,064	19%	4%	4%
Komisyon ve Diğer Hizmet Giderleri	8,199	11,783	44%	2%	3%
Amortisman Giderleri	10,755	10,996	2%	3%	3%
Üyelik Aidat, Gider ve Katkı Payları	4,002	3,897	-3%	1%	1%
İtfa Payları	-	864	A.D.	-	0%
Diğer Genel Yönetim Giderleri	93,932	97,331	4%	26%	24%
Toplam	360,472	409,397	14%	100%	100%

Kaynak: TSPAKB

A.D.: Anlamalı Değil

KÂRLILIK

Aracı kurumların en önemli gelir kaynağı olan net komisyon gelirleri 2010 yılının ilk yarısında %48 artarak 370 milyon TL'ye yükselmiştir. Hisse senedi işlemlerinden elde edilen komisyonlar %83 pay ile net komisyon gelirlerinin önemli kısmını oluşturmıştır.

Aracı kurumların toplam gelirlerinin %18'ini oluşturan hizmet gelirleri 2009/06'ya göre %49 artarak 97 milyon TL'ye yükselmiştir. Hizmet gelirlerinin en önemli kalemi olan varlık yönetimi gelirleri 36 milyon TL iken, halka arz işlemlerindeki canlanma neticesinde kurumsal finansman gelirleri iki kattan fazla artarak 32 milyon TL olmuştur.

Aracı kurumların kendi portföylerine yaptığı işlemleri ifade eden alım satım kâr/zararları 2010 yılının ilk yarısında 19 milyon TL olup toplam gelirler içinde %3 paya sahiptir. Kurumlar bu dönemde hisse senedi ve DİBS işlemlerinden toplamda 19 milyon TL kâr ederken, türev işlemlerinden zarar etmiştir.

Ağırlıklı olarak kredili işlemler ve ödünç işlemlerinden elde edilen faiz gelirlerini kapsayan müşterilerden alınan faiz gelirleri, 2009/06'ya göre %48 artarak 40 milyon TL'ye ulaşmıştır.

Sonuç olarak, sektör 2010 yılının ilk yarısında toplam gelirlerini %36 artırarak 548 milyon TL'ye yükseltmiştir.

İşlem payları ve personel giderlerindeki yükseliş, aracı kurumların toplam giderlerinin artmasına neden olmuştur. Yine de gelirlerin giderlerden daha hızlı çıkmasıyla toplam faaliyet kârı 2 kattan fazla artarak 149 milyon TL'ye yükselmiştir.

Aracı kurumların iştiraklerinden elde ettikleri temet-

tüyü yansıtan iştirak kârlarından paylar 3 milyon TL civarındadır.

Dörtte birini mevduat faizlerinin oluşturduğu esas faaliyet dışı finansal gelirler, %9 artarak 187 milyon TL'ye yükselmiştir.

Esas faaliyet dışı finansal giderler ise %61 artarak 70 milyon TL'ye çıkmıştır. Faiz giderleri bu kalemin hemen hemen yarısını oluşturmaktadır. Ayrıca, bazı kurumlar menkul kıymet değerlemesinden kaynaklanan reeskont giderlerini bu kaleme göstermektedir.

Sonuç olarak, kurumların vergi öncesi dönem kârı 2009/06'da 200 milyon TL'den, 2010/06'da 269 milyon TL'ye yükselmiştir. Vergi giderleri düştüğü zaman, net dönem kârının bir önceki yıla kıyasla %30 artarak 225 milyon TL'ye yükseldiği görülmektedir.

2009/06 dönemindeki 650.000 TL tutarındaki durdurulan faaliyetlerden vergi sonrası kâr, bir aracı kurumun bazı faaliyetlerini aynı finansal holding bünyesinde bir başka kuruma devretmesinden dolayı oluşmuştu. 2010 yılında böyle bir gelir oluşmamıştır.

2010 ve 2009 yılının ilk yarısında kâr/zarar eden kurum sayıları birbirine oldukça yakın olmakla beraber sektörün net kârı artmıştır. 2010 yılının ilk yarısında 65 aracı kurum 239 milyon TL kâr ederken, 28 aracı kurum 14 milyon TL zarar etmiştir. Sonuç olarak, sektörün net dönem kârı 225 milyon TL olmuştur.

Aracı Kurumların Kâr Dağılımı			
	30/06/2009	30/06/2010	% Değişim
Kâr Eden Kurum Sayısı	63	65	3%
Zarar Eden Kurum Sayısı	29	28	-3%
Toplam Kurum Sayısı	92	93	1%
Kâr Toplamı (Mn.TL)	197	239	21%
Zarar Toplamı (Mn. TL)	-24	-14	-43%
Net Dönem Kârı	173	225	30%
Kaynak: TSPAKB			

Efsun Ayça Değertekin
edegertekin@tspakb.org.tr

ALGORİTMİK VE YÜKSEK FREKANSLI ALIM-SATIM

Eylül ayı içinde İMKB Yönetim Kurulu, Hisse Senetleri Piyasasındaki fiyat adımlarının 1 Kasım 2010 tarihinden itibaren aşamalı olarak daraltılmasına karar vermiştir. Bu düzenlemelere göre, birinci aşamada 1 kuruşun üzerindeki fiyat adımlarının yarı yarıya küçültüleceği, ikinci aşamada ise 1 kuruştan 0,5 kuruşa düşürüleceği ifade edilmiştir.

Örneğin, mevcut durumda fiyatı 5,02-10-00 TL arasında olan hisse senetleri için fiyat adımı 2 kuruş olarak belirlenmiştir. Yeni düzenlemeyle birlikte bu hisse senetleri için fiyat adımı 1 kuruşa düşürülmektedir. Bir başka ifadeyle şu an 6,02-6,04 TL olarak verilebilen emirler, 6,02-6,03 TL olarak verilmeye başlanabilecektir.

İkinci aşamada ise fiyatı 2,5 TL'nin altında olan hisseler için fiyat adımı 1 kuruştan 0,5 kuruşa düşürülecek, virgülden sonra üçüncü hane tanımlanacaktır. Hâlihazırda, 1,10-1,11 TL olarak iletilen emirler 1,105-1,110 TL olarak verilebilecektir.

Fiyat adımlarının küçültülmesi ile; hisse senedi fiyatlarındaki volatilitenin azalması ve işlem hacminin artması hedeflenmektedir. Bu uygulamayla birlikte algoritmik ve yüksek frekanslı işlemlere de olanak sağlanması beklenmektedir. Raporumuzda, bu işlemlerin genel işleyişi tanıtılacaktır.

ALGORİTMİK ALIM-SATIM

Algoritma, alternatif bir yoruma izin vermeksizin, herhangi bir sorunun çözüme ulaşması için izlenecek yolları belirleyen bir tanımlama kümesidir. Diğer bir ifadeyle, sorunun çözüme ulaştırılmasında izlenecek tüm yollar önceden adım adım tanımlanmıştır.

Algoritmik alım-satım (Algorithmic Trading-AT) genel anlamıyla menkul kıymetlerdeki arbitraj imkânından yararlanarak işlem yapılmasını sağlayan, piyasada

önceden belirlenmiş uyarıları yakaladığı zaman otomatik alım/satım işlemlerini yapan sistemleri ifade eder. Çoğunlukla, insan müdahalesi olmadan gerçekleşen bu işlemlerde; fiyat, zaman ve miktar gibi unsurlar, oluşturulan modeller tarafından belirlenmektedir.

2000 yılından önce ABD'de minimum fiyat adımları kesirli (1/16, 1/8 \$) olarak ifade ediliyordu. Bu tarihten sonra çoğu hisse senedi için 1/16 \$ (=6.25 cent) olan fiyat adım aralığı, ondalıklı olarak ifade edilmeye başlanmış ve aralık 1 cente düşürülmüştür. Küçük fiyat adımları, piyasa verilerinin hızla artmasına neden olmuştur. Veri akışındaki ve miktarındaki artış, insanların fiyat farkları arasındaki dengesizlikleri yakalamasını zorlaştırmıştır. Bu noktada, ileri teknolojiye sahip programların bunlara hızla cevap vereceği düşünülerek algoritmik sistemlere olan talep artmıştır.

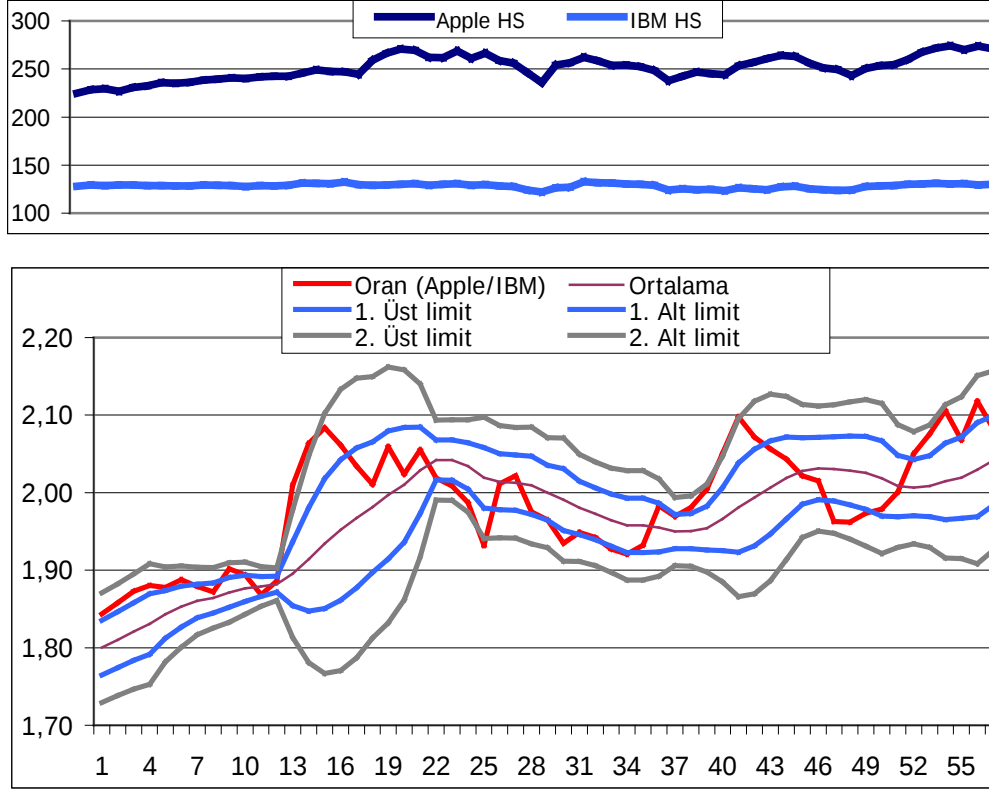
Deutsche Bank'ın Stealth, Credit Suisse'in Sniper ve Guerilla programları, algoritmik modellerin kullanıldığı ilk sistemler arasında yer almaktadır. Kullanılan algoritmik modeller arasında, büyük emirlerin daha küçük parçalara ayrılarak iletilmesi veya hisse senetleri, endeksler veya sektörler arasındaki korelasyonun göz önüne alınarak alım-satım emirlerinin verilmesi bulunmaktadır.

YÜKSEK FREKANSLI ALIM-SATIM

Yüksek frekanslı alım-satım işlemleri (High Frequency Trading-HFT) algoritmik işlemlerin bir alt dalıdır. Hisse senedi, vadeli işlemler ve döviz alım-satım işlemlerini saniyenin binde biri (mili saniye) hızında yapabilen sistemleri ifade etmektedir. Bu özellik, piyasada oluşan anlık fiyat farklarından faydalanmaya olanak vermektedir.

Kullanılan modeller ile bilgisayarlar, birçok organize

Yüksek Frekanslı Alım-Satım

Kaynak: Reuters

borsada ve elektronik işlem platformunda yer alan fiyatları eş zamanlı olarak tarama becerisine sahiptir. Bu fiyatlar arasında arbitraj yakalanması durumunda, sistemler otomatik olarak saniyeler içinde işlemleri yapmaktadır. Aynı zamanda sistemler traderları, tanımladıkları stratejileri doğrultusunda, fiyat hareketlerinin değişimi hakkında milisaniyeler içinde uyarabilmektedir.

Yüksek frekanslı alım-satım stratejilerinden biri olan "istatistiksel arbitraj" genellikle aynı sektörde yer alan hisse senedi kümelerinin fiyatlarını takip ederek alım/satım yapmaktadır.

Örneğin, bilgi teknolojileri sektöründeki Apple ve IBM firmalarının hisse senetlerindeki fiyat hareketlerine bağlı olarak bir model oluşturduğumuzu varsayalım. Tablodaki ilk grafikte bu iki hisse senedinin fiyat hareketlerine yer verilmiştir. İkinci grafikte ise Apple'ın hisse senedi fiyatı IBM'in hisse senedi fiyatına oranlanarak gösterilmiştir.

İkinci grafikte aynı zamanda Apple/IBM oranının hareket etmesi beklenen alt ve üst limitler belirtilmiştir. Algoritmik modellerde esas olarak trader tarafından tanımlanan özellik, ikinci grafikte yer alan bu limitlerdir.

Verilen örnekte ilk olarak, 10 günlük Apple/IBM oranı üzerinden 60 günlük bir dönem için standard sapma hesaplanmıştır. Daha sonra, 10 günlük Apple/IBM oranının hareketli ortalamasına bu standard sapma eklenerek/çıkarılarak 1. ve 2. Alt/Üst limitlere ulaşılmıştır. Bu hesaplamalarla

ulaşılacak alt/üst limitler, Apple ve IBM hisse senetleri arasındaki oranın %68 ihtimalle 1. limit, %95 ihtimalle 2. limit içinde yer alacağını ifade etmektedir. Dolayısıyla, oran limitlerin dışına çıktığında, örneğin "IBM al, Apple sat" emri vermek, bu oranda oluşan hareketlilikten faydalanmayı sağlamaktadır.

Fiyat hareketlerinde oluşan bu değişimleri takip eden sistemler, belirlenen strateji doğrultusunda, (Apple/IBM alt/üst limitlerin dışındayken) sürekli alım-satım gerçekleştirmektedir.

Gerçek hayatta daha karmaşık modeller oluşturularak piyasalar takip edilmektedir. Modeller ve stratejiler her menkul kıymet, sektör ve piyasa için farklı bileşenler içermektedir. Bankalar veya aracı kurumlar algoritmalarını farklı stratejilere göre belirlediklerinden her kurumun kendine özel bir sistemi bulunmaktadır.

Yüksek frekanslı alım-satım işlemleri, genellikle ken-

di hesabına işlem yapan kurumlar (piyasa yapııcıları), büyük hedge fonlar ve yatırım bankaları tarafından yapılmaktadır. Bu yatırımcı grupları piyasaya iletecekleri büyük miktardaki emirler için de bu sistemi kullanabilmektedir. Büyük emirler sistem tarafından bölünerek gerçekleştirilebilmektedir. Yüksek frekanslı işlemlerde alınan pozisyonlar genellikle gün içinde kapatılmaktadır.

Reuters'ın yaptığı bir araştırmada yüksek frekanslı alım-satım yapan aracı kuruluşlar incelenmiştir. Bu şirketler arasında, Getco ve Tradebot, 1 milyar adetlik günlük işlem hacmi ile ilk sıralarda yer almaktadır. Goldman Sachs, Morgan Stanley ve UBS gibi aracı kurumların günlük ortalaması ise 400 milyon adet civarındadır.

Rosenblatt Securities'in Eylül 2009'da yaptığı araştırmaya göre, son bir yılda ABD'deki hisse senedi işlem hacminin üçte ikisi yüksek frekanslı alım-satım işlemleriyle gerçekleştirilmiştir. Bu işlemlerden yıllık olarak 20 milyar US\$'a yakın kâr edildiği tahmin edilmektedir. Aynı rapora göre, yüksek frekanslı alım-satım işlemlerinden elde edilen kârın üçte ikisinin 1 centlik fiyat farklarından geldiği tahmin edilmektedir.

Aite Group'un Nisan 2010'da yaptığı araştırmaya göre ise, vadeli işlemlerde 2009 yılında %20'lerde olan yüksek frekanslı alım-satım işlemlerinin oranının 2010 yılında %40'a yükselmesinin beklendiği belirtilmiştir.

GENEL DEĞERLENDİRME

Algoritmik ve yüksek frekanslı alım-satım işlemleri, 2000'li yıllardan bu yana uluslararası sermaye piyasalarında yer almaktadır. Dar fiyat adımları işlem hacimlerinin hızla artmasına, insanların fiyat farkları arasındaki dengesizliklere cevap veremeyecek konuma gelmesine ve bu noktada, ileri teknolojiye sahip bilgisayarların alım-satım süreçlerine dahil olmasına neden olmuştur.

Hâlihazırda, ABD'deki hisse senedi işlemlerinin üçte ikisinin bu sistemler tarafından yaratılıyor olması, ileri teknolojinin sermaye piyasalarına ne derece entegre olduğunun bir göstergesidir. Yakın zamanda ülkemizde de hayata geçirilecek olan dar fiyat adım-

ları uygulaması, yüksek frekanslı alım-satım işlemlerine olanak sağlayarak borsanın işlem hacminin artmasına katkıda bulunabilecektir.

KAYNAKÇA

Federal Reserve Bank of Chicago, "Controlling Risk in a Lightning-speed Trading Environment", March 2010

Free Risk, "High Frequency Trading"

Justin Schack, "An In-Depth Look at High-Frequency Trading", Eylül 2009

Nina Mehta, "SEC Risks Harm With High-Frequency Trading Curbs, CME CEO Says", Nisa 2010

"Testimony of Larry Leibowitz", NYSE Euronext

Thomson Reuters, "High Frequency Trading"

Thomson Reuters, "How to build an algorithm"

www.getcollc.com

www.tradebotsystems.com

GÜNDEMDEKİ MEVZUAT DEĞİŞİKLİKLERİ

Eylül ayında; yabancı sermaye piyasası araçlarına ilişkin taslak düzenleme kamuoyunun görüşüne açılırken, borçlanma araçlarına ilişkin tebliğ ile borsa dışı teşkilatlanmış menkul kıymetler piyasaları hakkında düzenleme getiren yönetmelikte değişikliğe gidilmiştir. Aşağıda, gerçekleştirilen düzenleme değişikliklerine okuyucularımızın mevzuat takibine yardımcı olmak amacıyla kısaca yer verilmiştir.

DÜZENLEME TASLAKLARI

YABANCI SERMAYE PİYASASI ARAÇLARININ KURUL KAYDINA ALINMASINA VE SATIŞINA İLİŞKİN ESASLAR TEBLİĞİ TASLAĞI

Sermaye Piyasası Kurulunca hazırlanan "Yabancı Sermaye Piyasası Araçlarının Kurul Kaydına Alınmasına ve Satışına İlişkin Esaslar Tebliği Taslağı", kamuoyunun görüşüne sunulmuştur.

Taslak, yabancı sermaye piyasası araçlarının ve depo sertifikalarının Kurul kaydına alınmasına, halka arz ve satışına ilişkin esasları düzenlemektedir.

Taslak ile,

- Yabancı sermaye piyasası araçlarının ve depo sertifikalarının halka arzına,
- Yabancı sermaye piyasası araçlarının ve depo sertifikalarının tahsisli veya nitelikli yatırımcılara satışına,
- Payları Türkiye’de işlem gören yabancı ortaklıkların bedelsiz pay ihracına,

yönelik işlemler düzenlenmekte olup, bu işlemlere konu teşkil eden yabancı sermaye piyasası araçlarının ve depo sertifikalarının Kurula kaydettirilmesi zorunlu tutulmaktadır.

Yabancı yatırım fonu paylarının Kurul kaydına alınmasına ve satışına ilişkin esaslar ile halka açık olmayan yabancı ortaklıkların halka arz edilmeyen pay

ihracı Taslak kapsamı dışında tutulmuştur.

DÜZENLEME DEĞİŞİKLİKLERİ

BORÇLANMA ARAÇLARININ KURUL KAYDINA ALINMASI VE SATIŞINA İLİŞKİN ESASLAR HAKKINDA TEBLİĞDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR SERİ:II, NO:25 SAYILI TEBLİĞ

Borçlanma araçlarının Kurul kaydına alınması ve ihracında uyulması gereken esaslar ile borçlanma araçlarının nitelikleri, Seri:II, No:22 sayılı "Borçlanma Araçlarının Kurul Kaydına Alınması ve Satışına İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ" ile düzenlenmektedir.

12.09.2010 tarih ve 27697 sayılı Resmi Gazete’de, ilgili Tebliğin, ihraç edilecek borçlanma araçlarının Kurul kaydına alınmasını düzenleyen 4., Kurul kaydına alınmaya ilişkin hükümler getiren 6., ilan ve reklamlara ilişkin hükümler getiren 17. ve kayda alma ücretine ilişkin düzenleme getiren 26. maddelerinde değişiklik yapan "Borçlanma Araçlarının Kurul Kaydına Alınması ve Satışına İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ" yayımlanmıştır.

Yapılan değişiklikler ile;

- Borçlanma aracı ihracı için ihraççıların esas sözleşmelerinde buna yetki veren hüküm bulunması gerektiği yönündeki Tebliğ hükmü düzenlemeye çıkarılmıştır.
- Kurulun kayda alma kararı tarihinden itibaren 1 yıl içinde satışın tamamlaması kaydıyla, borçlanma araçlarının kayda alma belgesinin, ihraççılarınca satıştan önce teslim alınabileceği yönünde düzenleme getirilmiştir.
- Borçlanma araçlarının halka arzı dolayısıyla yayımlanacak ilan ve reklam metinlerinin, yayım tarihinden en az 2 işgünü önce Kurula sunulma-

sına ilişkin düzenleme kaldırılmıştır.

- Kurul kaydına alınma başvurusundan sonra, ancak, izahnamenin yayımlanmasından önce yapılan tanıtım ve reklam amaçlı ilanlarda, izahnamenin henüz yayımlanmadığı, halka arz edilecek borçlanma araçlarının Kurul kaydına alınmadığı ve yatırım kararlarının izahnamenin yayımlanmasından sonra izahname incelenerek verilmesi gerektiği hususlarında bir uyarıya yer verilmesi yönünde hüküm eklenmiştir.
- Kayda alma ücretini düzenleyen hüküm, ihraççıların, kayda alınan ve satışı yapılacak borçlanma araçlarının ihraç değeri üzerinden Sermaye Piyasası Kanununda belirtilen oran nispetinde belirlenecek ücreti kayda alma belgesinin teslim alınmasından önce Kurul adına açılan hesaba yatırmakla yükümlü olacakları yönünde yeniden düzenlenmiştir.

Düzenleme ile, Yönetmeliğin kurucuların, ortakların, yönetim kurulu üyelerinin, denetçilerin ve personelin sahip olmaları gereken şartları belirleyen 5. maddesinde değişiklik yapılmıştır.

Tebliğin yayımlandığı tarihte Kurul nezdinde mevcut bulunan borçlanma araçlarının Kurul kaydına alınmasına ilişkin başvurular yeni düzenlemeler doğrultusunda sonuçlandırılacaktır.

BORSA DIŞI TEŞKİLATLANMIŞ MENKUL KIYMETLER PİYASALARININ KURULUŞ VE ÇALIŞMA ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİKTE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK

Başta küçük ve orta büyüklükteki işletmeler olmak üzere, gelişme ve büyüme potansiyeline sahip işletmelerin sermaye piyasalarından fon sağlamalarına imkân tanımak üzere sermaye piyasası araçlarının alım ve satımının yapıldığı teşkilatlanmış piyasaların kuruluş, teşkilat, faaliyet, üyelik, denetim ilke ve esasları "Borsa Dışı Teşkilatlanmış Menkul Kıymetler Piyasalarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik" ile düzenlenmektedir.

16.09.2010 tarih ve 27701 sayılı Resmi Gazete'de, söz konusu Yönetmelikte değişiklik yapan "Borsa Dışı Teşkilatlanmış Menkul Kıymetler Piyasalarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" yayımlanmıştır.

Veriler

Yurtiçi Yerleşiklerin Yatırım Tercihleri				
Milyon TL	2008	2009	2010 / 06	%Δ
TL Mevduat	268,803	305,201	328,393	7.6%
DTH	127,823	139,334	133,807	-4.0%
Katılım Bankalarında Toplanan Fonlar	18,796	26,625	28,879	8.5%
DİBS	62,747	64,761	59,955	-7.4%
Eurobond	4,478	5,237	5,037	-3.8%
Yatırım Fonları	24,200	29,606	29,562	-0.1%
Repo	2,199	1,383	1,983	43.4%
Emeklilik Yatırım Fonları	6,042	9,105	10,348	13.7%
Hisse Senedi	19,623	40,666	45,551	12.0%
Toplam	534,711	621,918	643,515	3.5%

Yurtdışı Yerleşiklerin Yatırım Tercihleri				
Milyon TL	2008	2009	2010 / 06	%Δ
Hisse Senedi	35,417	82,631	89,529	8.3%
DİBS	30,221	30,765	39,797	29.4%
Eurobond	927	1,227	1,426	16.2%
Mevduat	9,972	11,574	15,161	31.0%
Toplam	76,537	126,197	145,913	15.6%

Halka Açık Şirketlerin Piyasa Değeri				
	2008	2009	01 / 10 / 2010	%Δ
Milyon TL	182,025	350,761	453,808	29.4%
Milyon \$	119,698	235,837	315,363	33.7%
Halka Açık Kısımın Piyasa Değeri (Milyon \$)	36,816	78,128	101,340	29.7%
Ortalama Halka Açıklık Oranı	30.8%	32.8%	32.1%	A.D.

Hisse Senedi Piyasasındaki Menkul Kıymet Sayısı				
	2008	2009	01 / 10 / 2010	%Δ
Şirket	269	267	279	4.5%
Yatırım Ortaklığı (Gayrimenkul ve Risk Sermayesi dahil)	48	48	52	8.3%
Borsa Yatırım Fonu	9	10	11	10.0%
Varant	-	-	4	A.D.

Birincil Halka Arzlar				
	2008	2009	01 / 10 / 2010	%Δ
Şirket Sayısı	1	1	11	A.D.
Şirket Halka Arz Tutarı (Milyon \$)	1,873	7	768	A.D.
Yatırım Ortaklığı Sayısı (Gayrimenkul ve Risk Ser. dahil)	1	0	3	A.D.
Yatırım Ortaklığı Halka Arz Tutarı (Milyon \$)	4	0	83	A.D.
Borsa Yatırım Fonu Sayısı	1	1	2	A.D.
Borsa Yatırım Fonu Halka Arz Tutarı (Milyon \$)	18	69	7	A.D.
Toplam Halka Arz Tutarı (Milyon \$)	1,895	76	859	A.D.

Halka Açık Şirket Karlılığı				
	2007	2008	2009	%Δ
Kâr Eden Şirket Sayısı	252	178	220	23.6%
Zarar Eden Şirket Sayısı	68	140	93	-33.6%
Kâr Edenlerin Toplam Kârı (Milyon TL)	31,962	25,805	31,203	20.9%
Zarar Edenlerin Toplam Zararı (Milyon TL)	-714	-3,454	-1,576	-54.4%
Toplam Kâr / Zarar (Milyon TL)	31,248	22,351	29,627	32.6%

Kurumsal Yatırımcı Portföy Büyüklüğü				
Milyon \$	2008	2009	01 / 10 / 2010	%Δ
A Tipi Yatırım Fonları	365	674	821	21.7%
B Tipi Yatırım Fonları	15,253	19,047	20,336	6.8%
Emeklilik Yatırım Fonları	4,193	6,084	7,814	28.4%
Borsa Yatırım Fonları	128	170	147	-13.8%
Yatırım Ortaklıkları	152	339	396	17.0%
Gayrimenkul Yat. Ort.	776	1,904	2,381	25.1%
Risk Sermayesi Yat. Ort.	27	55	111	102.0%
Toplam	20,895	28,273	32,006	13.2%
Kurumsal Yatırımcı/GSYH	3.3%	4.5%	4.7%	A.D.

Yatırımcı Sayısı				
	2008	2009	2010 / 09	%Δ
Yatırımcı Sayısı	989,853	1,000,261	1,025,175	2.5%

Yabancı Yatırımcı İşlemleri				
Milyon \$	2008	2009	2010 / 08	%Δ
Hisse Senedi Saklama Bakiyesi	27,297	56,246	63,080	12.2%
Saklamadaki Payı	67%	67%	67%	-1.1%
Hisse Senedi İşlem Hacmi	142,126	90,237	81,912	A.D.
İşlem Hacmi Payı	27%	14%	15%	A.D.
Net Hisse Senedi Yatırımı	-2,988	2,256	1,123	A.D.

TSPAKB Üyeleri				
	2008	2009	01 / 10 / 2010	%Δ
Aracı Kurum Sayısı	104	103	103	0.0%
Vadeli İşlemler Aracılık Şirketi Sayısı	0	0	1	A.D.
Banka Sayısı	41	41	41	0.0%
Toplam	145	144	145	0.7%

İMKB İşlem Hacimleri*				
Milyar \$	2008	2009	2010 / 08	%Δ
Hisse Senedi Piyasası				
Aracı Kurum	523	633	533	A.D.
Tahvil-Bono Kesin Alım-Satım Pazarı				
Aracı Kurum	97	88	67	A.D.
Banka	699	714	535	A.D.
TCMB+Takasbank	0	0	0	A.D.
Toplam	797	802	602	A.D.
Repo-Ters Repo Pazarı				
Aracı Kurum	875	677	498	A.D.
Banka	3,804	2,961	2,353	A.D.
TCMB+Takasbank	296	500	143	A.D.
Toplam	4,974	4,138	2,994	A.D.

*:Alım-Satım Toplamıdır.

VOB Verileri*				
	2008	2009	2010 / 08	%Δ
İşlem Hacimleri (Milyar \$)				
Aracı Kurum	30	382	324	A.D.
Vadeli İşlemler Aracılık Şirketi	0	1	0	A.D.
Banka	296	53	51	A.D.
Toplam	326	437	375	A.D.
İşlem Gören Kontrat Sayısı (Milyon Adet)	54	79	44	A.D.
Açık Pozisyon (Dönem Sonu)	209,382	188,976	200,539	6.1%

*:Alım-Satım Toplamıdır.

Aracı Kurumlarla İlgili Veriler				
Milyon TL	2008	2009	2010 / 06	%Δ
Dönen Varlıklar	3,297	5,287	6,055	14.5%
Duran Varlıklar	562	685	719	4.9%
Aktif Toplam	3,859	5,972	6,774	13.4%
Kısa Vadeli Yükümlülükler	1,954	3,771	4,499	19.3%
Uzun Vadeli Yükümlülükler	33	48	36	-25.8%
Özkaynaklar	1,873	2,153	2,239	4.0%
Toplam Özsermaye ve Yükümlülükler	3,859	5,972	6,774	13.4%
Net Komisyon Gelirleri	469	572	370	A.D.
Faaliyet Kârı/Zararı	25	187	149	A.D.
Net Kâr	170	317	225	A.D.
Personel Sayısı	5,102	4,715	4,883	3.6%
Şubeler	185	157	161	2.5%
İrtibat Bürosu	44	39	42	7.7%
Acente Şubeleri	5,664	5,873	6,044	2.9%

İMKB-100 Endeksi ve Hisse Senedi Piyasası				
	2008	2009	01 / 10 / 2010	%Δ
İMKB-100	26,864	52,825	64,883	22.8%
İMKB-100 (En Yüksek)	54,708	52,825	65,774	24.5%
İMKB-100 (En Düşük)	21,228	23,036	48,739	111.6%
Günlük Ortalama İşlem Hacmi (Milyon \$)	1,041	1,254	1,589	26.7%

Yurtdışı Borsa Endeksleri				
	2008	2009	01 / 10 / 2010	%Δ
ABD Nasdaq 100	1,212	1,860	2,371	27.4%
ABD S&P 500	903	1,115	1,146	2.8%
Almanya DAX	4,810	5,957	6,211	4.3%
Arjantin Merval	1,080	2,321	2,652	14.3%
Brezilya Bovespa	37,550	68,588	70,229	2.4%
Fransa CAC 40	3,218	3,936	3,692	-6.2%
Güney Afrika FTSE/JSE	21,509	27,666	29,267	5.8%
Hindistan BSE Sens	9,647	17,465	20,445	17.1%
Hong Kong Hang Seng	14,387	21,873	22,358	2.2%
İngiltere FTSE 100	4,434	5,413	5,593	3.3%
Japonya Nikkei 225	8,860	10,546	9,404	-10.8%
Meksika IPC	22,380	32,120	33,807	5.3%
Rusya RTS	632	1,445	1,532	6.0%

A. D.: Anlamı değil

Haftalık olarak güncellenen Sermaye Piyasası Özet Verileri Tablosuna www.tspakb.org.tr adresindeki internet sitemizden ulaşabilirsiniz.

Kaynak: AK Yatırım, DPT, Financial Times, Garanti Yatırım, İMKB, MKK, SPK, TCMB, TSPAKB, TÜİK, VOB

ABN AMRO BANK N.V. MERKEZİ AMSTERDAM İSTANBUL ŞUBESİ- ACAR YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- ADA MENKUL DEĞERLER A.Ş.- ADABANK A.Ş.- AK YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.-AKBANK T.A.Ş.- AKDENİZ MENKUL DEĞERLER TİCARET A.Ş.- AKTİF YATIRIM BANKASI A.Ş.- ALAN MENKUL DEĞERLER A.Ş.- ALFA MENKUL DEĞERLER A.Ş.- ALTAY YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- ALTERNATİF YATIRIM A.Ş.- ALTERNATİFBANK A.Ş.- ANADOLU YATIRIM MENKUL KIYMETLER A.Ş.- ANADOLUBANK A.Ş.- ARAP TÜRK BANKASI A.Ş.- ARTI MENKUL KIYMETLER A.Ş.- ATA YATIRIM MENKUL KIYMETLER A.Ş.- ATAONLINE MENKUL KIYMETLER A.Ş.- AYBorsa MENKUL DEĞERLER TİCARETİ A.Ş.- BAHAR MENKUL DEĞERLER TİCARET A.Ş.- BANKPOZİTİF KREDİ VE KALKINMA BANKASI A.Ş.- BAŞKENT MENKUL DEĞERLER A.Ş.- BGC PARTNERS MENKUL DEĞERLER A.Ş.- BİRLEŞİK FON BANKASI A.Ş.- BİZİM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- CAMİŞ MENKUL DEĞERLER A.Ş.- CENSA MENKUL DEĞERLER A.Ş.- CITIBANK A.Ş.- CİTİ MENKUL DEĞERLER A.Ş.- CREDIT AGRICOLE CHEUVREUX MENKUL DEĞERLER A.Ş.- CREDIT AGRICOLE YATIRIM BANKASI TÜRK A.Ş.- CREDIT SUISSE İSTANBUL MENKUL DEĞERLER A.Ş.- DEĞER MENKUL DEĞERLER A.Ş.- DEHA MENKUL KIYMETLER A.Ş.- DELTA MENKUL DEĞERLER A.Ş.- DENİZ YATIRIM MENKUL KIYMETLER A.Ş.- DENİZBANK A.Ş.- DENİZTÜREV MENKUL DEĞERLER A.Ş.- DESTEK MENKUL DEĞERLER A.Ş.- DEUTSCHE BANK A.Ş.- DEUTSCHE SECURITIES MENKUL DEĞERLER A.Ş.- DİLER YATIRIM BANKASI A.Ş.- DÜNYA MENKUL DEĞERLER A.Ş.- ECZACIBAŞI MENKUL DEĞERLER A.Ş.- EFG İSTANBUL MENKUL DEĞERLER A.Ş.- EGEMEN MENKUL KIYMETLER A.Ş.- EKİNCİLER YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- EKSPRES YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- ENTEZ MENKUL DEĞERLER TİCARETİ A.Ş.- ERSTE SECURITIES İSTANBUL MENKUL DEĞERLER A.Ş.- ETİ YATIRIM A.Ş.- EURO YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- EURO BANK TEKFEN A.Ş.- EVGİN MENKUL DEĞERLER TİCARET A.Ş.- FİNANS YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- FİNANSBANK A.Ş.- FORTIS BANK A.Ş.- FORTIS YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- GALATA MENKUL DEĞERLER A.Ş.- GARANTİ YATIRIM MENKUL KIYMETLER A.Ş.-GEDİK YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- GFC GENERAL FİNANS MENKUL DEĞERLER A.Ş.- GLOBAL MENKUL DEĞERLER A.Ş.- GSD YATIRIM BANKASI A.Ş.- GÜNEY MENKUL DEĞERLER TİCARETİ A.Ş.- GÜVEN MENKUL DEĞERLER A.Ş.- HAK MENKUL KIYMETLER A.Ş.- HALK YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- HEDEF MENKUL DEĞERLER A.Ş.- HSBC BANK A.Ş.- HSBC YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- ING BANK A.Ş.- ING MENKUL DEĞERLER A.Ş.- İNFO YATIRIM A.Ş.- İNTEGRAL MENKUL DEĞERLER A.Ş.- İŞ YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- J.P. MORGAN CHASE BANK N.A. MERKEZİ COLUMBUS OHIO İSTANBUL TÜRKİYE ŞUBESİ- J.P. MORGAN MENKUL DEĞERLER A.Ş.- K MENKUL KIYMETLER A.Ş.- KALKINMA YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- KAPİTAL MENKUL DEĞERLER A.Ş.- KARE YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- MARBAŞ MENKUL DEĞERLER A.Ş.- MED MENKUL DEĞERLER A.Ş.- MEKSA YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- MERRILL LYNCH MENKUL DEĞERLER A.Ş.- MERRILL LYNCH YATIRIM BANKASI A.Ş.- METRO YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- MILLENNIUM BANK A.Ş.- MİRA MENKUL DEĞERLER A.Ş.- MORGAN STANLEY MENKUL DEĞERLER A.Ş.- NUROL YATIRIM BANKASI A.Ş.- OPTİMAL MENKUL DEĞERLER A.Ş.-ORİON INVESTMENT MENKUL DEĞERLER A.Ş.- OYAK YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- ÖNER MENKUL KIYMETLER A.Ş.- PAY MENKUL DEĞERLER A.Ş.- PİRAMİT MENKUL KIYMETLER A.Ş.- POLEN MENKUL DEĞERLER A.Ş.- POZİTİF MENKUL DEĞERLER A.Ş.- PRİM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- RAYMOND JAMES YATIRIM MENKUL KIYMETLER A.Ş.- SANKO MENKUL DEĞERLER A.Ş.- SARDİS MENKUL DEĞERLER A.Ş.- SAYILGAN MENKUL DEĞERLER A.Ş.- SOCIETE GENERALE (SA)- SOYMEN MENKUL KIYMETLER A.Ş.- STAND-ARD ÜNLÜ MENKUL DEĞERLER A.Ş.- STRATEJİ MENKUL DEĞERLER A.Ş.- ŞEKER YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- ŞEKERBANK T.A.Ş.- T.C. ZİRAAT BANKASI A.Ş.- TACİRLER MENKUL DEĞERLER A.Ş.- TAİB YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- TEKSTİL BANKASI A.Ş.- TEKSTİL MENKUL DEĞERLER A.Ş.- TERA MENKUL DEĞERLER A.Ş.- TİCARET MENKUL DEĞERLER A.Ş.- TİCARET MENKUL KIYMETLER TİCARET A.Ş.- TURKISH BANK A.Ş.- TURKISH YATIRIM A.Ş.- TÜRK EKONOMİ BANKASI A.Ş.- TÜRKİYE GARANTİ BANKASI A.Ş.- TÜRKİYE HALI BANKASI A.Ş.- TÜRKİYE İHRACAT KREDİ BANKASI A.Ş. (TÜRK EXIMBANK)- TÜRKİYE İŞ BANKASI A.Ş.- TÜRKİYE İŞ BANKASI A.Ş.- TÜRKİYE SİNAİ KALKINMA BANKASI A.Ş.- TÜRKİYE VAKIFLAR BANKASI A.Ş.- ULUKARTAL VADELİ İŞLEMLER ARACILIK A.Ş.- ULUS MENKUL DEĞERLER A.Ş.- UNICORN CAPITAL MENKUL DEĞERLER A.Ş.- UNİCREDIT MENKUL DEĞERLER A.Ş.- VAKIF YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- WESTLB AG MERKEZİ DÜSSELDORF İSTANBUL MERKEZ ŞUBESİ- YAPI KREDİ YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- YAPI VE KREDİ BANKASI A.Ş.- YATIRIM FİNANSMAN MENKUL DEĞERLER A.Ş.- ZİRAAT YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.

TÜRKİYE SERMAYE PİYASASI ARACI KURULUŞLARI BİRLİĞİ

Büyükdere Caddesi No:173

1. Levent Plaza A Blok Kat:4

1. Levent 34394 İstanbul

Telefon: 212- 280 85 67

Faks: 212-280 85 89

www.tspakb.org.tr

info@tspakb.org.tr

9 77 13048 15543 9